

lev

LEV BLADET NR. 8. DECEMBER 2019

Sammen er vi stærke!

Landsforeningen
LEV

FOKUS

24

En verden
domineret af
sanseindtryk

LÆS OGSÅ

28

Den perfekte
jul findes ikke

Giv dig selv en gave – tag på højskole!

**BLIV SET OG HØRT · FIND DET, DU ER GOD TIL · STYRK DINE RESSOURCER
KOM I BEDRE FORM · FIND NYE VENNER · BLIV UDFORDRET · HA' DET SJOVT**

Studietur til Sverige

Billedkunstlinjen

Friluft- og bevægelseslinjen

Musiklinjen

ØNSKESEDDEL...

12-18 UGERS HØJSKOLE I FORÅRET
STUDIETUR TIL SVERIGE I FEBRUAR
2 UGERS OPHOLD MED
MIDDELALDER-TEMA I APRIL
1-4 UGERS SOMMERHØJSKOLE MED:
MUSIK & KUNSTHÅNDVÆRK
SPIS, SYNG OG DANS
CIRKUS, MUSIK & TEATER
COUNTRY & WESTERN

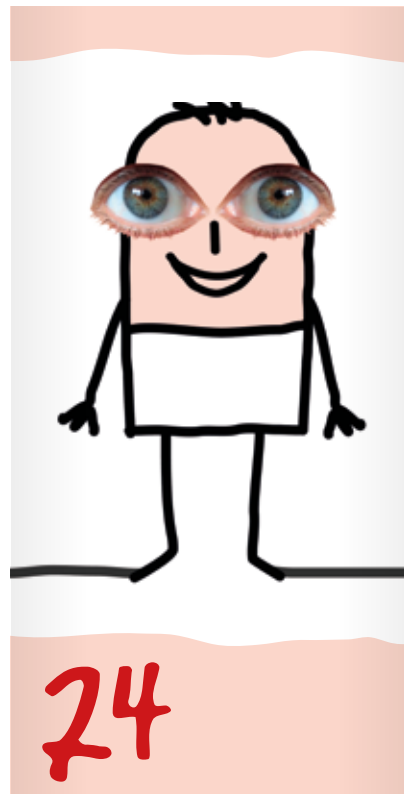

Djurslands Folkehøjskole

www.djfh.dk

Drammelstrupvej 15 • Tirstrup • 8400 Ebeltoft • Tlf. 87 52 91 20 • www.djfh.dk • post@djfh.dk

ind-
hold

- 4 Kort nyt**
- 5 Leder** – Sammen er vi stærke
- 6 Emma er helt unik**
– Ingen andre i verden har en kromosomfejl som hendes
- 13 LEVs julekort**
- 14 Undersøger ulovlig kostbetaling**
– Borgere i Esbjerg kan få penge tilbage
- 17 Familiekurser i foråret 2020**
- 20 Året der gik**
- 23 Ny betegnelse** – Fra udviklingshæmning til udviklingshandicap
- 24 En dag i sanseland** – En verden domineret af sanseindtryk
- 28 Den perfekte jul findes ikke**
- 33 Det skrev vi for 54 år siden**
– Skal ændssvage-betegnelsen omsider forlades?
- 36 Fokus på de tilknyttede foreninger**
– Landsforeningen for Sotos Syndrom
- 40 40 år i LEVs tjeneste**
– Ejvind Wilms var med til at starte LEV Frederiksberg i 1979
- 46 Kredsgeneralforsamlinger 2020**
- 49 LEV nyt**
- 50 Kort nyt**

KENDER DU DE NYE REGLER OM BRUG AF MAGT?

Den 1. januar 2020 træder reviderede regler om magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten over for voksne med betydeligt og varigt nedsat funktionsevne i kraft. Socialstyrelsen udgiver håndbøger, film og undervisningsmaterialer, der giver viden om reglerne og lægger op til refleksion over brug af reglerne i egen praksis.

Om baggrunden for revisionen skriver Socialstyrelsen, "at et serviceeftersyn har vist, at de gældende regler kan være en barriere for, at de sociale tilbud kan yde den nødvendige omsorg og beskyttelse over for borgerne i de situationer, hvor gængse socialpædagogiske indsatser ikke slår til."

Der er udarbejdet materialer til både borgere og pårørende, fagpersoner på for eksempel botilbud, plejecentre eller dagtilbud og til myndighedspersoner. Studerende vil også kunne bruge materialerne.

Informationsmaterialerne, der er udarbejdet i samarbejde med Sundhedsstyrelsen, kan bruges enten individuelt eller i forbindelse med eksempelvis personalemøder, på uddannelsesinstitutioner eller møder for borgere/pårørende.

Her finder du en oversigt over de materialer og kilder, der er anvendt i undervisningsmaterialet "Brug af magt – regler i praksis": socialstyrelsen.dk/tvaergaende-omrader/magtanvendelse

Danmarks bedste offentlige arbejdsplads: JAC! Igen!

Great Place to Work har netop kåret Job-, Aktivitets- og Kompetencecenteret (JAC) i Gentofte Kommune til Danmarks Bedste Offentlige Arbejdsplads for andet år i træk. På JAC, der har tilknyttet cirka 400 borgere, har de vendt den traditionelle ledelsesmetode på hovedet og arbejder ud fra, at medarbejderne sidder med guldet og den vigtigste viden.

"Jeg er utrolig stolt over den kultur, vi sammen har skabt på JAC, og prisen som Danmarks Bedste Offentlige Arbejdsplads er et kæmpe skulderklap til os alle. Vi tror ikke på kontrol, magt og top-down. Vi tror på hinanden. Det betyder, at vi i dag er 90 % ledelsesløse, og at det er medarbejderne, som træffer de store beslutninger om strategi, økonomi og lønforhandling. For eksempel har medarbejderne lige udarbejdet en ny organisationsstruktur til ledelsen,"

siger Ann-Christina Matzen Andreasen, centerleder på JAC i en pressemeddelelse.

Det er 19. gang, at Great Place to Work kårer Danmarks Bedste Arbejdspladser blandt de 141 virksomheder og organisationer med i alt 29.267 medarbejdere, der har valgt at deltage.

Prisen som Danmarks Bedste Offentlige Arbejdsplads blev uddelt den 12. november ved en award-event i Cirkusbygningen i København.

Sammen er vi stærke!

AF ANNI SØRENSEN,
LEVS LANDSFORMAND

I skrivende stund lægger LEV og en masse andre gode kræfter maksimalt pres på politikerne på Christiansborg for, at handicapområdet bliver prioriteret i den nye regerings første finanslov. Handicapområdet har fået mere plads i medierne, og det er lang tid siden, at handicapområdet har haft så stor politisk opmærksomhed, som tilfældet er.

Det skyldes blandt andet, at der er blevet skabt endnu tættere alliancer mellem handicaporganisationer, græsrodsbevægelser og pårørendegrupper og ikke mindst blandt de lokale kredse. Mange har delt deres personlige historier, og det har været med til at belyse de omfattende konsekvenser af besparelserne på handicapområdet. Det skal vi blive ved med. De konkrete casehistorier gør en stor forskel og er med til at gøre politikerne opmærksomme på konsekvenserne af deres politiske prioriteringer både nationalt og lokalt.

Partiernes handicapudspil i valgkampen og et perspektivrigt forståelsespapir har skabt forventninger. Vi er mange som regner med – og håber på – at regeringen vil reelle og effektive initiativer, der kan modvirke den afspecialisering på handicapområdet, som vi har været vidner til det seneste årti. Det kræver en ny model for organisering og finansiering af det specialiserede handicapområde, som forhindrer den eskalerende afspecialisering.

Første skridt i det arbejde er, at regeringen nu igangsætter den evaluering af det specialiserede socialområde, som den lovede i det såkaldte forståelsespapir. Og der skal fart på det evaluerings- og analysearbejde – og ikke mindst det reformarbejde, som skal følge efter. Det holder vi socialminister Astrid Krag op på.

En anden vigtig agenda, som LEV arbejder på, er den såkaldte overvågningsproblematik. Der skal ske en lovændring, så pårørende kan få bevilget overvågning af deres børn med handicap – også efter det fyldte 18 år. Det skal være slut med tvangsflytning til bosteder, blot fordi barnet fylder 18 år og på papiret bliver voksent.

Den problematik burde have været løst for længst. LEV og en masse andre stærke kræfter lægger maksimalt pres på for, at det sker nu i forbindelse med den kommende finanslov.

Men uanset hvad der sker, så er der nu opstået et politisk momentum – og det momentum skal udnyttes! Vi bider os fast i haserne på politikerne. Vi fortsætter det politiske påvirkningsarbejde både lokalt og nationalt. Vi rykker endnu tættere på hinanden, så vi sammen kan gøre en stor forskel til gavn for mennesker med udviklingshandicap og deres pårørende. Sammen er vi nemlig stærke!

Jeg vil her til sidst ønske dig og din familie en rigtig glædelig jul og et fantastisk nytår! Det gør jeg med et løfte om, at der i 2020 kommer til at ske store forandringer af LEV som organisation, som vi håber og tror, at du vil værdsætte.

”Vi bider os fast i haserne på politikerne. Vi fortsætter det politiske påvirkningsarbejde både lokalt og nationalt. Vi rykker endnu tættere på hinanden, så vi sammen kan gøre en stor forskel til gavn for mennesker med udviklingshandicap og deres pårørende”

AF KARIN DITLEVSEN, FREELANCEJOURNALIST ■
FOTO: HANS JUHL

Emma er helt unik

I den allerførste del af hendes liv troede Emmas forældre, at deres datter måske blot var lidt sent udviklet, og at hun hen ad vejen ville kunne indhente de andre børns udvikling. Men det viste sig, at Emma, der i dag er ti år, har en kromosomfejl, der er så sjældent, at ingen andre børn i verden har den. Emma klarer mange ting selv nu, men uvisheden nager hendes forældre – for hvordan vil Emma få det senere i livet? Ingen kan give dem et svar

Laila Sylvesta Jensen havde på fornem-melsen, at der var noget galt. Men det var først, da hendes datter Emma var omkring et halvt år gammel, at Laila for alvor begyndte at sammenligne hende med de andre børn i mødregruppen. Og så stod det klart for hende, at der var noget, der ikke helt var, som det skulle være med Emma. Emmas far, Henrik Brodersen, var lidt længere tid om at erkende det.

- Et stykke tid troede vi nok - eller håbede - at Emma måske bare var lidt sent på den, og at hun ville kunne indhente det, hvis vi gjorde en ekstra indsats for at styrke hende, siger Henrik Brodersen.

- Jeg stoppede nok med at tro på det før Henrik, indskyder Laila Sylvesta Jensen.

Da Emma kom i vuggestue, bemærkede Laila, at Emma bevægede sig anderledes i forhold til de andre børn. Emma var for eksempel meget sen til at lære at kravle og at rejse sig op, og hun viste generelt ikke så stor nysgerrighed overfor omgivelserne som de andre børn.

Efterhånden blev det mere og mere tydeligt, at Emma sakkede agterud fra de andre børn i sin udvikling. Vuggestuens pædagoger tog sig godt af Emma, og institutionen sørgede for, at en pædagog gav hende ekstra hjælp og støtte.

Pædagogerne tog fat i Laila og Henrik, da Emma var omkring elleve måneder gammel. De fortalte forældrene, at Emma ikke udviklede sig som de andre børn. Laila og Henrik tog Emma med til deres

egen læge, som henviste dem videre til Hvidovre Hospital, hvor Emma er født.

Lægerne på Hvidovre fandt ikke noget, der kunne forklare Emmas forsinkede udvikling. Det var først senere, da Laila blev gravid med Emmas lillebror, David,

at forklaringen kom. Rigshospitalet, hvor David skulle fødes, tilbød Laila og Henrik at foretage en udvidet kromosomanalyse af hele familien.

Analysen viste, at Emma har en

meget speciel kromosomfejl, som hverken kan påvises hos hendes forældre eller David.

INGEN ER SOM EMMA

Emma mangler ni kromosomer, og lidelsen er så sjældent, at der tilsyneladende ikke findes et andet barn i verden, som er registreret med samme kromosomfejl som hende. Det fik Laila og Henrik at vide, da lægerne tjekkede en international database, hvor børn med sjældne kromosomfejl er registreret.

En dreng i Canada er det barn, som kommer tættest på at minde om Emma med hensyn til kromosomforandringer. Men han mangler et par gener mere end Emma, så ham kan familien Jensen måske slet ikke sammenligne Emma med alligevel.

Emmas kromosomfejl bevirker, at hun er bagud på alle områder, kognitivt, i tale og motorisk. Det tog lang tid for Emma at lære at kravle og senere at gå, og hun har stadig problemer med at bevæge sig og især at løbe som andre børn. Hun har lav muskeltonus og bliver hurtigere træt.

Emmas motoriske problemer bevirker også, at hun har meget svært ved at gribe om ting, åbne skuffer, håndtere genstande, knappe tøj og tage sko på, og først som ni-årig kunne hun tale i hele sætninger.

Men alt det til trods er den nu ti-årige Emma en glad pige, som spreder glæde hos mor, far og lillebror David på otte. Det går fremad, i små skridt - og hun elsker at gå i skole. Så det er helt klart det positive, som fylder mest i familien Jensen, der har en hverdag som mange andre travle børnefamilier.

Tidligt op om morgenen, for skolebussen kommer kl. 7:00, og så skal Emma stå

parat. Det er der ingen problemer i, da Emma er god til at gøre sig klar om morgenen, for hun vil rigtig gerne afsted.

Bussen kører Emma til specialskolen i Vanløse. Her går Emma i en klasse med syv andre børn med

udviklingshandicap. I samarbejde med skolen har Emmas forældre lavet en læreplan, som er skræddersyet præcis til Emma. Emmas dagsplan er sat op i klasseværelset, så hun selv kan holde

øje med den. Emma er, som mange børn, mest glad for frikvarter – men hun er også glad for dansk og træner især i at læse.

- Det er en evne, som vi går meget op i, at hun udvikler, så meget som hun kan. Det er en gave at kunne læse, som vil kunne give hende meget glæde senere hen. Og Emma bliver bedre og bedre, for hun er god til at koncentrere sig og træner ihærdigt, fortæller Henrik Brodersen.

Emma er nu nået så langt, at hun kan læse på første klasses niveau.

EMMA KAN MERE, END VI TROR

Emma kan mere og mere. Og hun kan, som så mange børn, også snøre sine forældre. Det har Laila og Henrik måttet sande.

- Ja, vi har måske nok hjulpet Emma alt for meget! Hun har hidtil fået hjælp af os til for eksempel at tage tøj og sko af og på, for det har hun meget svært ved. Men så får vi at vide fra lærerne, at det og det kan hun faktisk godt selv klare – for det gør hun altså fint ovre i skolen!

Laila og Henrik ser på hinanden og smiler, med et indforstået, næsten lidt skyldigt blik.

Laila forklarer, at Emma simpelthen bare godt kan lide at blive hjulpet af en voksen. Hun elsker tæt kontakt med voksne, for voksne beskytter hende og tager sig af hende, og de er rolige og forudsigelige i deres adfærd.

Hun har det sværere ved at være sammen med andre børn, for børn er bestemt ikke forudsigelige. De larmer

og hopper rundt og kan nemt løbe Emma over ende. Så stiller hun sig tit op imod væggen, for hun bliver usikker, når legen bliver vild og stemningen urolig. Så er det godt at blive undsat af en voksen.

Laila og Henrik griner, da de fortæller, at Emma forleden fik lillebror David med i et åbent mytteri.

Laila og Henrik har besluttet, at det nu er tid til at stille flere krav til Emma. Krav om, hvad hun selv skal – for eksempel at kunne tage tøj frem og tage det på om morgenen. Og om aftenen skal hun være med til at dække bord, lægge mad på sin tallerken og hjælpe til efter aftensmaden.

Laila og Henrik tog derfor for nylig en snak med Emma og David om det. Men da forældrene forklarede, at de to søskende nu skulle begynde at lave mere og få flere opgaver derhjemme, vendte Emma sig prompte imod lillebror.

- Aj, David – det vil vi ikke, vel?!

- Ja, det var jo en reel form for arbejdsnedlæggelse, griner Henrik.

"Vi har ikke skånet hende. Vi taler med hende

om tingene, og hun har en enkelt gang spurgt –

hvad er der galt med mig?"

”Et stykke tid troede vi nok – eller håbede – at Emma måske bare var lidt sent på den, og at hun ville kunne indhente det, hvis vi gjorde en ekstra indsats for at styrke hende”

Henrik Brodersen. Emmas far

DE SMÅ SKRIDT TÆLLER

Henrik og Laila kan se, at de måske ikke har turdet udfordre Emma nok og generelt har hjulpet hende lidt for meget - og at det også har smittet af på David.

Men når det gælder Emma, har det været svært at greje, hvor meget hun godt kan selv. Og man hjælper jo gerne sit barn. Især hvis det, som Emma, har usædvanligt meget at slås med.

Ingen ved, hvad fremtiden vil bringe for Emma. Ingen har kunnet give hendes forældre blot et lille fingerpeg om, hvordan og hvor meget hun vil kunne udvikle sig, og det taler familien åbent om. Også selv om Emma kan risikere at høre det. Og hun har, som så mange børn, lange ører.

- Vi har ikke skånet hende. Vi taler med hende om tingene, og hun har en enkelt gang spurgt - hvad er der galt med mig? - hvor hun havde overhørt os tale med farmor og farfar om, hvordan det går hende.

Emma ved måske derfor godt, at der er noget galt med hende, at hun er anderledes. Men hun er i sig selv meget

positiv, vil gerne have ting til at glide i hverdagen, og hendes forældre har ikke indtryk af, at hendes handicap tynger hende mentalt.

Men når Emma forlader skoleverdenen og hen ad vejen skal bo for sig selv og måske skal have en form for arbejde, står alt som åbent og ukendt land for Laila og Henrik. De aner ikke, hvad Emma vil kunne til den tid. De kan og vil gøre meget for Emma, men de vil måske ikke altid kunne håndtere alle hendes problemer.

Emmas forældre vil fortsætte med at stille krav til hende og hjælpe hende med at træne de ting, hun kan, og altid forsøge sig frem på nye områder, hvor hun måske kan lære nyt.

Men de ved ikke, hvor mange krav, hun vil kunne honorere i fremtiden. Og

det føler Laila og Henrik næsten er det værste. Uvisheden kan være en nedbrydende faktor. De ved ikke, hvad de skal forberede Emma - eller sig selv - på.

Men familien har valgt at tage en positiv tilgang til livet.

”VI HAR LÆRT AT LEVE LIVET EN DAG AD GANGEN. VI FOKUSERER PÅ DET POSITIVE, OG DET HAR VI FAKTISK GJORT LIGE FRA BEGYNDELSEN. LIGE FRA EMMA LÆRTE AT TALE. SÅ KUNNE HUN SIGE ET ORD! SÅ KUNNE HUN SIGE TO.”

- Vi har lært at leve livet en dag ad gangen. Vi fokuserer på det positive, og det har vi faktisk gjort lige fra begyndelsen. Lige fra Emma lærte at tale. Så kunne hun sige et ord! Så kunne hun sige to. Så kunne hun sige tre ord - og så kunne hun sige hele sætninger! Vi glæder os over alt det, der går godt, siger Laila Sylvesta Jensen.

Laila og Henrik nyder hver dag Emma, præcis som hun er. En pige, der har nogle helt specielle udfordringer, ingen andre børn har - men også er en glad pige på ti, som med små skridt, i sit eget tempo, lærer nye ting hver dag.

LoopdeLoop

Emma Jensen på ti har altid haft svært ved at tage tøj på selv. Bukserne var for stramme at trække op, hun vendte bluserne på hovedet, kunne ikke knappe trøjen, skoene vendte forkert, og fingrene kunne ikke med lynlåsen.

Under en ferie i USA, da Emma var fem-seks år, faldt hendes mor Laila Sylvesta Jensen over nogle smarte klistermærker, der kunne sættes i sko til børn, som har problemer med at skelne højre fra venstre. Klistermærkerne var udstyret med tegninger af dyr, for eksempel en ko, som var skåret over. Koens hoved blev sat i bunden af venstre sko, og bagpartiet fortsatte i højre sko. Det gjorde det lidt nemmere for Emma at tage sko på.

Det med at gøre livet nemmere var noget, der faldt i rigtig god jord hos Laila, og det satte nogle tanker i gang. Hun besluttede, at hun ville skabe et børnetøjsmærke, som kunne løse nogle af de udfordringer, børn med udviklingshandicap har med selv at tage tøj af og på.

Laila spurgte sin veninde Nicola Damsgaard, som er tøjdesigner, om hun måske ville samarbejde om at designe tøj til børn, der har problemer med at klæde sig på. Det ville Nicola Damsgaard gerne, og børnetøjsserien LoopdeLoop blev født.

- Der er for eksempel loops i lynlåsen, så det er nemmere at lukke tøjet, og der er tegninger på tøjet, så man kan tale med børnene om motiverne og om former og farver, og der er mærker i det, som markerer, hvordan tøjet skal vende. Og så er det blødt og i naturmaterialer - børnene skal også føle, at det er rart at have på og ikke strammer, når de bevæger sig, forklarer Laila Sylvesta Jensen. Det har også været vigtigt for hende, at tøjet er skabt i bæredygtige og økologiske materialer.

Emma er desværre vokset ud af sin 'mors' tøj, da tøjserien er udviklet til børn imellem tre og ti år. Men Laila Sylvesta Jensen har en drøm om måske at kunne videreudvikle serien på et tidspunkt.

Læs mere på loopdeLoop.dk.

Unique-Danmark

Emma Jensen er i sandhed unik. Der findes ikke et andet barn i verden, der har præcis den kromosomfejl, hun lider af – og derfor er hendes forældre medlemmer af UniqueDanmark.

UniqueDanmark er en forening for forældre og pårørende til børn med sjældne kromosomafvigelser. UniqueDanmark er som forening tilsluttet LEV.

Foreningens hovedformål er at skabe et netværk, hvor familier kan mødes og udveksle viden og erfaringer. Foreningen har cirka 115 medlemsfamilier, som bor rundt i hele landet.

På uniquedanmark.dk kan du finde kontaktoplysninger på repræsentanter fra foreningen, som bor i dit nærområde.

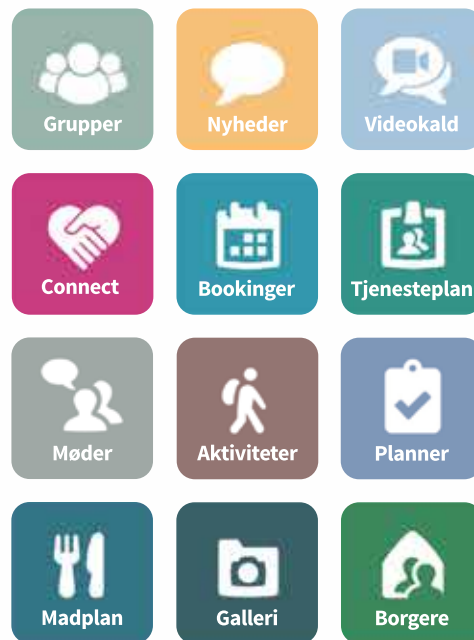
Nogle gange er fællesskabet det bedste værktøj.

Vi tror på, at fundamentet for øget livskvalitet er muligheden for at være en del af et fællesskab. Interaktiv Borgerguide er velfærdsteknologi til borgere, personale og pårørende. Løsningen består af en række moduler, som understøtter egenmestring og selvhjulpenhed, styrker social kontakt, og giver borgeren øget tryghed gennem forudsigelighed og struktur. Vores løsning kan tilgås på store touchskærme eller via apps på tablets eller telefoner.

Vil du vide mere om IBG?

Vi tilbyder gerne en gratis demonstration hos jer. Ring på **3615 0520** eller besøg **borgerguide.dk**

NÆRVÆR TRYGHED AKTIVITET

Birkegården er et lille, overskueligt aktivitets og samværstilbud for udviklingshæmmede over 18 år. Vi har plads til 29 brugere. Rammerne er en herskabsvilla med højt til loftet og store, lyse rum. Haven bruges året rundt - om vinteren som stedet hvor vi hver dag tænder bål og får frisk luft.

Vore brugere har til fælles, at de har behov for ro og nærvær for at trives. De har ofte en fortid på store aktivitets- og dagtilbud, og nogle har andre udfordringer end deres udviklingshandicap.

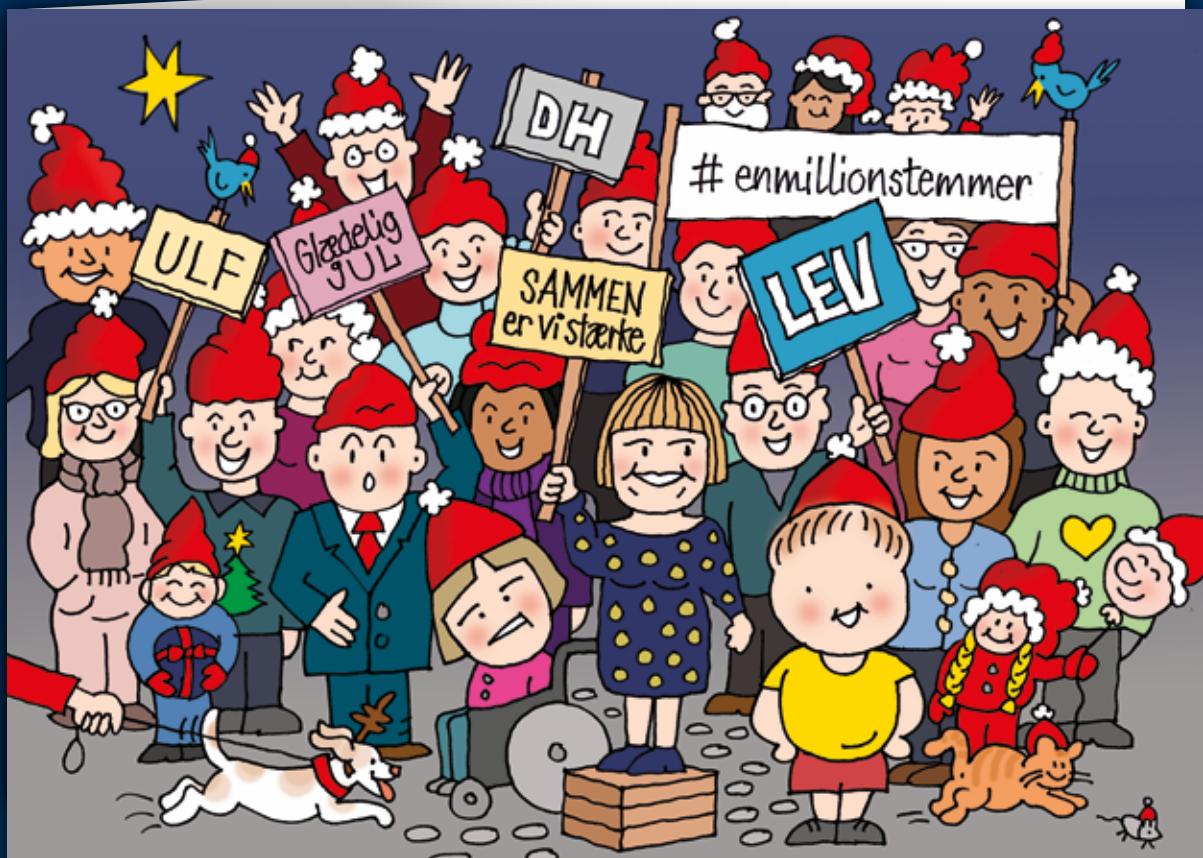
Vores tilgang er neuropædagogisk, og vi oplever, at brugerne falder til ro og bliver gladere. Når rammerne og hverdagen er overskuelig, løsner eventuelle konflikter op, og lysten vokser til at indgå i fællesskaber og aktiviteter.

Birkegården har fungeret som aktivitetstilbud i 60 år. Både i hverdagen, og når vi holder fest og tager på udflugter og rejser, har vi fokus på, at den enkelte skal mærke livsglæde og føle sig tryk.

Aktivitetscentret Birkegården, Tranegårdsvej 73, 2900 Hellerup. Tlf. 3962 4117

Julekortet fra LEV 2019

SAMMEN er vi stærke

2019 har på mange måder været et markant år. Der var folketingsvalg, og for første gang i mange år var forholdene for mennesker med handicap på dagsordenen hos politikere, medier og vælgere. Også lokalt har kampen for anstændige vilkår for alle mennesker med handicap fyldt meget. Både politisk og mediemæssigt.

Det skyldes først og fremmest, at vi i 2019 blev mange flere, der loftede vores røst og pegede på, hvor hjælpen mangler og systemet fejler. Det lykkedes #enmillionstemmer, græsrodsbevægelser, handicaporganisationer, forældreråd, handicapråd og mange andre at trænge igennem med et tydeligt budskab: Behandlingen af mennesker med handicap og deres pårørende er ganske enkelt ikke i orden – Det skal gøres meget bedre.

Og kravet om forbedringer har stor vælgeropbakning. En Kantar Gallup-undersøgelse, som LEV fik foretaget i 2019, viste, at befolkningen ikke er i tvivl: Mennesker med udviklingshandicap er kernevelfærd og indsatsen skal forbedres.

I 2019 blev vi hørt. Vi er langt fra i mål, men vi er på vej. Vi er mange, vi har en stemme – og vi tør bruge den.

På lev.dk kan du selv sende kortet elektronisk til en, du synes har fortjent en lille julehilsen.

Kommune undersøger mulig ulovlig betaling for kostfremstilling

Forkerte afgørelser vedrørende betaling for fremstilling af mad kan have kostet mennesker med udviklingshandicap i Esbjerg Kommune tusindvis af kroner. Kommunen er nu gået i gang med at gennemtrawle alle afgørelserne på området

Borgere, der bor på botilbud i Esbjerg Kommune, kan muligvis se frem til at modtage en check på adskillige tusinde kroner – måske helt op til 48.600 kroner. Kommunen er nemlig ved at undersøge, om borgerne ulovligt er blevet opkrævet penge for personaleudgifter til madlavning.

Kan borgeren selv deltage i fremstillingen af maden, er medarbejdernes opgave socialpædagogisk og ikke noget, som borgeren skal betale ekstra for. Konsulentfirmaet BDO har kulegravet sagen for kommunen. Og nu er kommunen ved at gennemgå alle sagerne en for en.

Esbjerg Kommunes ageren i denne sag sker ifølge social- og tilbudschef Else Zippor helt af egen drift – og ikke i forlængelse af de principafgørelser fra Ankestyrelsen (10-19 og 11-19), der kom i marts og april i år. Afgørelser der pointerer borgerens ret til at medvirke til madfremstilling – og til ikke at skulle betale for personaleomkostninger (løn) og forarbejdningsudgifter. (Se boks på side 16).

Hvad er baggrunden for, at I i Esbjerg Kommune er begyndt på denne kortlægning af madbetalingerne?

- Det er vores medarbejdere, der har gjort opmærksom på, at vores praksis måske ikke var korrekt. Det har vi som ledelse lyttet til, og derfor har vi blandt andet valgt, at konsulentfirmaet BDO

kom ind for at kigge vores praksis efter i sømmene, så den er i overensstemmelse med gældende lovgivning på området. Vi har arbejdet fokuseret med området det sidste års tid, forklarer Else Zippor.

Hvor omfattende er problemet – og hvad gør I for at kortlægge det?

- Vi har kortlagt omfanget af borgere, som betaler kostlønandele i dag. Det drejer sig om 68 borgere, der alle bor på Udviklingscenter Vest. Desuden kigger vi pt. på, hvilke borgere der de sidste tre år har betalt kostlønandele og boet på et af vores botilbud.

- Vi kan endnu ikke sige, hvor mange borgere, der eventuelt er blevet fejlopkrævet. Vi går nu de 68 borgerne igennem enkeltvis og træffer afgørelse om, hvorvidt den enkelte skal visiteres til madservice efter servicelovens § 83 (og dermed betale kostlønandele) eller om borgeren skal visiteres til socialpædagogisk bistand efter § 85.

- Hvis borgeren visiteres til socialpædagogisk bistand til madlavning (servicelovens § 85), og borgeren hidtil har betalt kostlønandele, vil borgeren få tilbagebetalt kostlønandele i en periode på op til tre år

At perioden, der undersøges, gælder de seneste tre år, skyldes ifølge Else Zippor, at kommunen tager afsæt i bekendtgørelse af lov om forældelse af fordringer (forældelsesloven), som fastsætter en forældelsesfrist på tre år.

Else Zippor

Hvis borgeren visiteres til socialpædagogisk bistand til madlavning, og borgeren hidtil har betalt kostlønandele, vil borgeren få tilbagebetalt kostlønandele i en periode på op til tre år

Else Zippor, social- og tilbudschef i Esbjerg Kommune

Er der nogen forklaring på, at det er gået galt med madbetalingen?

- Det er et kompliceret område, hvor der over tid har udviklet sig en praksis, hvor beslutninger ikke har været forankret i en myndighedsafdeling med afgørelser og deraf følgende retssikkerhed for borgerne. Det har været et ønske fra flere sider i vores organisation, at der blev kigget på området. Vi ved endnu ikke i hvilket omfang, vi eventuelt har foretaget fejlopkrævninger.

Er der generel politisk enighed om, at sagen skal udredes – og at kommunen skal efterbetale, hvad det nu er, man ender på?

- Ja, der er politisk tilfredshed med, at vi rydder op og sikrer en korrekt praksis fremadrettet. Det politiske udvalg har besluttet, at vi ikke kun skal gennemgå de borgere, der bor i vores botilbud i dag og betaler kostlønandele, men også undersøge om der er sket fejlopkrævning i forhold til borgere, der de sidste tre år har boet på vores botilbud og betalt kostlønandele, uddyber Else Zippor.

Vi vil lægge øre til 'vandrerene' og lytte til de pårørendes og de berørte menneskers oplevelser, så vi kan være med til at sikre, at det nu også i praksis bliver det 'rigtige' for den enkelte

*Dorte Højriis Thomsen,
formand for LEV Esbjerg/Fanø*

PÅ HØJE TID

LEV's lokale kredsformand i Esbjerg/Fanø, Dorte Højriis Thomsen, er glad for, at kommunen endelig tager fat i området med kost-/kostlønandele:

- Jeg har gennem årene mødt rigtig mange pårørende, der har haft svært

ved at forstå de store forskelle mellem de enkelte botilbuds håndtering af kostbetaling, og hvorfor det ikke har været muligt at få en ordentlig forklaring fra Esbjerg Kommune.

- Det undrer mig imidlertid, at hverken Handicaprådet eller vi som lokal LEV kreds er blevet

orienteret om, at konsulentfirmaet BDO blev rekvireret til at se på området, og at resultatet viste et så stort behov for at få hele den administrative praksis gennemgået.

- Jeg er naturligvis enig i, at vi ikke skal have forelagt enkeltsager, men ofte kan vi som organisation være med til at svare på spørgsmål fra usikre pårørende, når sådan en proces går i gang. Så det

Dorte Højriis Thomsen

ægrer mig rigtig meget, at man fra Esbjerg Kommunes side ikke har fundet det relevant på eget initiativ at orientere os.

LEV Esbjerg/Fanø er netop på et møde i november blevet orienteret – det skete i forbindelse med et dialogmøde, som kredsen havde inviteret tilbudschefen til. Dorte Højriis Thomsen følger nu det videre udredningsarbejde med stor interesse:

- Når sådan en proces går i gang, er det jo altid spændende, hvad der kommer ud af det, og om den revisitering, der skal ske, nu også reelt bliver med de 68 berørte menneskers reelle behov i fokus, eller om der kommer til at blive skævet til noget økonomi.

- Jeg vælger dog at tage de positive og optimistiske briller på, da jeg lige nu fornemmer en reel vilje – både blandt politikere og ledelse i Esbjerg Kommune – til at ville gøre det 'rigtige'.

- Men det er jo ingen hemmelighed, at økonomien også er presset her i vores kommune, så vi vil naturligvis løbende holde øje med både denne og de bebudede kommende processer. Vi vil lægge øre til 'vandrerene' og lytte til de pårørendes og de berørte menneskers oplevelser, så vi kan være med til at sikre, at det nu også i praksis bliver det 'rigtige' for den enkelte.

DET STOPPER IKKE MED MADEN

Når embedsfolkene i Esbjerg Kommune har gennemgået alle sagerne om kostfrem-

stilling, så begynder de at se på andre borgerbetalinger, eksempelvis rengøring: Else Zippor siger:

- Vi er generelt optaget af vores praksis i forhold til, hvad borgerne betaler, når de bor på vores botilbud. Når vi er i mål med kostlønandele, vil vi kigge på andre borgerbetalinger, så vi sikrer en ensartet og korrekt praksis.

Et landsdækkende problem

Lovstridig opkrævning af betaling for kostfremstilling og rengøring (og andre ydelser for den sags skyld) er en problemstilling, som LEV ofte støder på, blandt andet i vores telefon- og netrådgivning. Derfor opfordrer LEV borgere og pårørende til at forholde sig kritisk til de betalingsopkrævninger, som bostedet eller kommunen præsenterer dem for:

- Det er et udbredt problem. Vi ser ganske ofte, at personer, som ville kunne lave deres egen mad med støtte og guidning, ikke ydes dette, og at de bliver opkrævet for løndelen. Principafgørelse 10-19 præciserede lovpraksis, og at kommuner ikke kan henvise personer til madserviceordning, når de selv er i stand til at lave mad, men skal yde den rette støtte. Man kan således ikke omgå lovgivningen og skyde genvej til at opkræve løndelen ved at undlade at yde støtte til at lave mad. Andre kommuner har lukket køkkener, og derfor er der ikke de fysiske rammer til madlavning, men dette er heller ikke en begrundelse for at henvise folk til madservice og/eller opkræve løndelen. Her må man se på, om botilbuddet så overhovedet er egnet til den enkelte.

- Derfor er det vigtigt, at man beder sin kommune om at træffe en konkret afgørelse, hvis man er i tvivl. Dette kan man gøre, hvis man fremadrettet bliver pålagt løndelen, men også hvis man tidligere er blevet pålagt betaling. Her skal man være opmærksom på, at en kommune først kan opkræve ydelser fastsatte i loven, efter at den har truffet afgørelse. Under alle omstændigheder kan man jo hjælpe kommunen ved at henvise til principafgørelsen, siger LEV's rådgiver, Sonja Pelle Nielsen.

Du kan læse principafgørelserne 10-19 og 11-19 på retsinformation.dk

Husk at du skal være medlem af LEV for at deltage i kurserne.

Familiekurser i foråret 2020

Landsforeningen LEV udbyder igen i 2020 sammen med Familienet weekendfamiliekurser, der sætter fokus på temaer og udfordringer, der knytter sig til at være familie med et barn eller ungt menneske med udviklingshandicap. Vi inviterer også på kokkedyst for hele familien med fokus på mad, samvær og masser af hygge.

Familiekursus for unge med handicap i alderen 15-18 år

06.-08. marts 2020, Pindstrup Centeret (Djursland)

Kurset vil have fokus på rejsen fra barn til voksen. Hvad skal man være opmærksom på i overgangen fra børne- til voksenbestemmelser i serviceloven? Og hvordan tackler man i familien, at man nu har et ungt menneske med særlige behov?

Pris: 250 kr. pr. person

Familiekursus for børn med handicap i alderen 3-5 år

20.-22. marts 2020, Pindstrup Centeret (Djursland)

Kurset vil have fokus på de ændrede livsvilkår og følelserne, der knytter sig til at få et barn med handicap, samt viden om rettigheder, og hvordan man går til det nye samarbejde, der opstår med kommunen og andre myndigheder.

Pris: 250 kr. pr. person

Tag en snak med Familienet, hvis dit barn ikke helt passer med alderskategorierne, måske kan I stadig have glæde af at være med.

Familie-kokkedyst

27.-29. marts 2020, Pindstrup Centeret (Djursland)

Sluger I madprogrammer, og sidder alle i familien klar, når det nyeste afsnit af Den Store Bagedyst løber over skærmen? Så deltag i vores familie-kokkedyst! Claus Holm, som blandt andet er kendt fra Go' Morgen Danmark, kommer og styrer slagets gang. Vi skal lave mad, konkurrere, hygge og snakke sammen. Det hele planlægges selvfølgelig sådan, at alle kan være med.

Pris: 500 kr. pr. person

Bemærk

Kurserne tager ikke udgangspunkt i diagnoser, men forholder sig til generelle og relevante problemstillinger for familier med et barn eller ungt menneske med udviklingshandicap.

Tilmelding via
Familienets hjemmeside på
www.familienet.dk

Læs mere om kurserne på
www.lev.dk

Jobkollegiet

Som beboer på Jobkollegiet kommer du til at leve og bo sammen med andre unge, der også har særlige behov. Vi har hvert vores værelse og hver vores måde at leve på. Fællesskabet er til for, at vi kan hjælpe hinanden med at klare mere, så vi hver især kan se, at det kan lykkes at klare et arbejde og lykkes at bo alene.

Fællesskabet på Jobkollegiet er også med til, at vi lærer at være sammen med andre i forskellige situationer og forskellige steder. Jobkollegiet har hjemme i 3 store og hyggelige huse, der ligger tæt på skov og natur i Brabrand. Flere bybusser stopper tæt på. Vi spiser sammen hver aften og bruger meget tid sammen i vores fælles stuer.

Jobkollegiet har 10 faglige og kompetente medarbejdere, der vejleder os i at holde styr på hverdagens mange gøremål. Der er ansat 1 jobkonsulent, som guider og vejleder i at finde relevante praktikker, STU-forløb og senere skånejob. Når man bor på Jobkollegiet, er det ordinære arbejdsmarked en del af opholdet.

Jobkollegiet • Skovbakkevej 51 • 8220 Brabrand • Tlf. 30 23 75 60 • www.jobkollegiet.dk

Idræts- og Uddannelsesakademiet

Vi er et højt specialiseret tilbud til børn, unge og yngre voksne med psykiatriske problematikker og psykiske sårbarheder.

Vi tilbyder helt individualiserede forløb med fokus på udvikling af de ressourcer, der også ligger i diagnosebillederne, afstigmatisering, recovery, uddannelse og personlig/social udvikling.

Vores forskellige tilbud henvender sig også til unge med Autismespektrum-forstyrrelser og andre gennemgribende udviklingsforstyrrelser. Vi har tilbud om både psykologisk og psykiatrisk behandling, bistand og udredning.

- Skoleafdeling med undervisning jf. folkeskoleloven. Vi modtager elever på mellemtrinnet og i overbygningen.
- STU-uddannelse med en lang række valgfag, der også tilbydes vores folkeskoleelever. Vi har en stor idrætslinje med alt inden for idræt: fitness, yoga, parkour, boldspil, dans, ridning, crossfit og meget andet. Studielinjer med HF-fag, 10 klassescener, 11. & 12. skoleår m.m. Frisør- og kosmetologilinje,

vagt- og sikkerhedslinje, kreativlinje med billedkunst og smykkedesign. Esportlinje, rideterapi, iværksætterlinje, samt håndværk & design.

- Fritidstilbud med musik, kreative og sociale tilbud, Praktisk støtte til hverdagen m.m.
- Støttekontaktordninger og mentorstøtte (kørsels- og henteordninger).
- Ressourceforløb, jobtræning, aktivering og afklaring.
- Psykiatrisk/psykologisk behandling, udredning og bistand.

Vi lægger stor vægt på samarbejde, dokumentation, fleksibilitet og har mulighed for at tilrettelægge helt særlige og fleksible forløb. Vi arbejder opsøgende, fastholdende, ressourcefokuseret og vægter ejerskab, empowerment og afstigmatisering betydeligt.

Vores undervisningsmiljø er præget af en ikke-klientgørende tilgang, er meget roligt, forudsigeligt og ikke-konfliktfyldt.

Se mere på idraetsakademiet.dk eller kontakt os på 44 44 03 04. Kom gerne til en rundvisning, forbesøg, praktikforløb eller kontakt os for en afklarende samtale.

VESTERLUNDVEJ 20, 1. / HERLEV HOVEDGADE 201 C • 2730 HERLEV • TLF. 44 44 03 04 • IDRAETSAKADEMIET.DK

Højskolen i Krummerup Specialskole med 25 års erfaring

Højskolen i Krummerup er en specialskole for udviklingshæmmede unge. Hos os er der plads til forskellighed, faglig fordybelse og læring der giver livsduelighed. Kom og besøg os - vi vil glæde os til at se dig. Læs mere på krummerup.dk

Højskolen i Krummerup
Socialpædagogisk Center
Næstved Kommune
krummerup.dk

Haldagermaglevej 6
4250 Fuglebjerg
telefon 5588 2360
Krummerup@naestved.dk

NORDFYNS HØJSKOLE

Få et afbræk fra hverdagen på Nordfyns Højskole.

Her kan du få mange nye venner, mens du prøver spændende fag. Der er mange at vælge imellem, blandt andet fag med kost og motion eller med sang og musik.

Vi tager også på studietur ud i verden, hvor du kan opleve andre kulturer og spændende udflugter.

En tur på Nordfyns Højskole er en oplevelse for livet.

Læs mere om os på

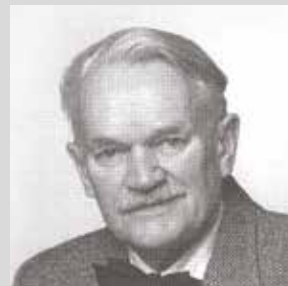
www.nordfyns.nu

ÅRET DER GIK

Hvad skete der egentlig i 2019? Det kan måske være lidt svært at huske, så vi har lagt hovederne i blød, bladret lidt i kalendere og diverse oversigter og fundet ud af, at der faktisk skete en hel del, når vi taler om LEV og mennesker med udviklingshandicap. Her er en lille og på ingen måde udtømmende opdatering.

AF ARNE DITLEVSEN ■

JANUAR: Temadag – **seksualitet og handicap** – med fokus på, hvordan man styrker mennesker med handicap i muligheden for et seksualliv. Afholdt af ISAAC Danmark, LEV og CP Danmark.

MARTS: Special Olympics World Games blev for første gang afholdt i Mellemøsten, nemlig i Abu Dhabi. 7.500 atleter fra 195 lande, heraf 86 fra Danmark, fik en oplevelse for livet i det største idrætsarrangement i verden i 2019.

MARTS: Tidligere forsorgschef **Niels Erik Bank-Mikkelsen** kunne i 2019 være fyldt 100 år. Han var foregangsmand for hele normaliseringstanken og måske den mest betydningsfulde person i forhold til mennesker med udviklingshandicap i Danmark.

MAJ OG NOVEMBER: Stemmeret – Personer under § 6-værgemål fik i 2019 ret til at stemme ved folketingsvalg. En lang, sej kamp var gået forud. Martin Rosenlind var en af frontkæmperne, men da det endelig gjaldt, fik han afslag på sin ansøgning om at få sin stemmeret tilbage. Så mod forventning kunne Martin ikke stemme ved folketingsvalget i juni. Efter en ny kamp fik Martin langt om længe sin stemmeret efter en afgørelse i byretten i november.

FORÅRET 2019: "Danskerne er ikke i tvivl – handicapede er en del af kernevelførdens." En meningsmåling foretaget af Kantar Gallup for LEV viste stor opbakning til, at mennesker med handicap skal have den hjælp og støtte, de har behov for.

JUNI: Ved **folketingsvalget** i juni var der for første gang i mange år et stort fokus på mennesker med handicap. En række partier kom med omfattende handicapudspil med lovning om, at handicapområdet nu skulle prioriteres langt højere politisk end hidtil efter mange år med besparelser.

AUGUST: Efter den officielle **undskyldning** til Godhavs-drengene har både statsminister og socialminister sagt, at blandt de næste, der står for tur, er de mennesker, der blev udsat for omfattende overgreb med tvangssterilisation, døgnfiksering og systematisk psykisk og fysisk vold i åndssvageforsorgens gamle anstalter. Et udredningsarbejde er sat i gang. LEV presser på for at få den undskyldning.

EFTERÅR: Kommunale besparelser har fyldt meget i sensommer og efterårsmånederne. Der bliver skåret på aktivitetsdage og ledsagelse i stor stil. Nogle steder er det lykkedes LEVs lokale kredse og andre at bremse de værste forslag. Andre steder ser det slemt ud. LEV kæmper sammen med de lokale kredse for at forbedre forholdene rundt om i landet.

SEPTEMBER: KLAPjob ti år – LEVs succesfulde beskæftigelsesindsats med at skaffe job med løntilskud på det ordinære arbejdsmarked til mennesker med kognitive handicap har nu eksisteret i ti år. Over 3.300 jobs er der blevet skabt. Socialminister Astrid Krag og en række andre vigtige interessenter deltog ved fejringen.

OKTOBER: Ryk med relationerne – LEVs konference om, hvordan man fremmer et sundt og aktivt liv for mennesker med udviklingshandicap. Konferencen gav blandt andet nye bud på at tænke relationer, inklusion og bekæmpelse af ensomhed.

HELE ÅRET: 2019 har stået i **alliancernes og samarbejdets tegn**. Hvis mennesker med handicap skal have en chance for at blive hørt, så handler det om at vise politikerne, at sammen er vi stærke!. Handicaporganisationer, græsrodsbevægelser, pårørenderåd og ikke mindst de lokale kredse – sammen har vi vist, at det gør en forskel, når vi råber op i kor. Kampen fortsætter i 2020.

HELE ÅRET: LEV i bevægelse er navnet på den udvikling af organisationen LEV, der har kørt i et par år. Nu bliver det konkret med forslag til ændring af vedtægter, ny grundfortælling, ny visuel identitet, styrkelse af konsulentbistanden til kredse og forstærket kommunikation.

HELE ÅRET: "Alle børn fortjener en ven" – det er navnet på et nyt projektsamarbejde mellem Spejderhjælpen, Landsforeningen LEV og Danske Handicaporganisationer (DH). Projektet går ud på at hjælpe børn med udviklingshandicap i Ghana i at få sociale relationer.

HELE ÅRET: Tvangsflytning – Kan man have sit voksne barn boende hjemme, efter det fylder 18 år, eller må man overlade det til et bosted? Den såkaldte overvågningsproblematik er ikke løst, men alle politiske partier ønsker, at det sker. LEV og en masse andre gode kræfter lægger hårdt pres på politikerne for, at det sker NU!

HELE ÅRET: LEV-venner er LEVs konkrete indsats på at forebygge **ensomhed** blandt mennesker med udviklingshandicap. LEV-venner arbejder nu på at skaffe fondsmidler, så initiativet med at forebygge ensomhed og skabe gode relationer mellem mennesker med udviklingshandicap og frivillige kan fortsætte.

Fra 'idiot' til 'menneske med udviklingshandicap'

LEVs målgruppe har over årene være kaldt alt muligt fra idiot, åndssvag, debil og evnesvag til (psykisk) udviklingshæmmet, mentalt retarderet, udviklingsforstyrret og kognitivt handicappet. Efter en kvalitativ rundspørge blandt nogle af foreningens medlemmer er valget for nutidens - og måske fremtidens - betegnelse blevet mennesker med udviklingshandicap. I undersøgelsen var der blandt mange andre bud også betegnelsen mennesker med særlige behov.

1952

Foreningen stiftes under navnet "Kellers Minde, landsforeningen for evnesvage". Betegnelsen evnesvag blev valgt, da man gerne ville bevæge sig væk fra åndssvage. Disse to betegnelser kommer dog til at blive brugt i flæng de næste mange år. Allerede på forsiden af andet blad fra marts 1952 var navnet ændret til "Kellers Minde, Landsforeningen for Evnesvages Vel". På denne måde viste man, at der i høj grad var tale om en forældreorganisation.

1963

NFPU (Nordisk Förbundet Psykisk Utvecklingshämning) etableres.

1965

Dukker (psykisk) udviklingshæmmet op i bladet for første gang. Betegnelsen var tænkt som en fællesnordisk betegnelse - hvor især Norge var tilhængere. Foreningen tager i bladet hul på diskussionen om emnet åndssvag - evnesvag - psykisk udviklingshæmmet - eller en anden og bedre betegnelse for dem i

samfundet, som er dårligst udrustet med ånds-evner. I blad nummer 9 fra oktober måned, bringes debat-indlægget 'Nej til 'psykisk udviklingshæmmet', hvor læser/medlem fru Elisabeth Mørch taler for, at man beholder betegnelsen 'åndssvag': "Enhver, der har besøgt en af vore mange institutioner, ved jo ved selvsyn, at ikke alle evnerne er svage - det er ånden." I samme blad slår en anden læser til lyd for, at man skal nøjes med at kalde målgruppen "hæmmet" og i en anden artikel benyttes ordet "intelligenshæmmede".

1970

I LEV Bladet benyttes mindst tre forskellige betegnelser for målgruppen: åndssvage, evnesvage og udviklingshæmmede.

1980

Særforsorgen udlægges til amterne og Statens Åndssvageforsorg nedlægges.

1993

ULF - Udviklingshæmmedes Landsforbund dannes i april.

1994

Landsforeningen Evnesvages Vel skifter navn til Landsforeningen LEV efter i en efterhånden lang årrække at have brugt betegnelsen udviklingshæmmet.

1996

Betegnelsen åndssvag skrives (omsider) ud af straffeloven, men erstattes af mentalt retarderet.

2001

Fra omkring årtusindskiftet begynder det så småt at vinde indpas at benytte betegnelsen mennesker med udviklingshæmning i stedet for udviklingshæmmede. Tanken er, at man vil sætte mennesket før diagnosen - en tendens, der på ingen måde er unik for LEVs målgruppe, og som forstærkes over årene.

2004

En ændring til betegnelsen mennesker med nedsat funktionsfunktionsevne foreslås på LEVs landsmøde. Denne betegnelse 'skydes' dog ned af ULFs daværende formand med følgende ord: "For os er udviklingshæmmet fint. Det er til at finde ud af. Det er ikke til at finde ud af de nye navne, der dukker op hvert fjerde år!"

2019

LEV vælger at benytte betegnelsen mennesker med udviklingshandicap. Det samme gør ULF, der dog fastholder sit oprindelige navn.

Fra udviklingshæmning til udviklingshandicap

KOMMENTAR

Baronen: Hvad fanden skal vi kaldes?

Thure Lindhardt: Ja, hvad vil I gerne kaldes?

Baronen: Bare vores navne

Thure Lindhardt [overrasket latter]: Ved du hvad, det kan jeg simpelthen godt forstå!

Denne ordveksling mellem skuespilleren Thure Lindhardt og TV Glad-værten Baronen (alias Thomas Novotny), udstiller på munter vis de udfordringer, som vi har med at sætte gruppe-mærkater på mennesker. Vi er alle individer med navne, og når vi anvender samlebetegnelser for grupper af mennesker, er der altid en indbygget risiko for nedværdigende stigmatisering.

Omvendt har vi i en konkret politisk og samfundsmæssig sammenhæng brug for betegnelser, der kan beskrive, hvem vi taler om. Udfordringen for en forening som LEV er dels at finde målgruppebetegnelser, som stempler mindst muligt, dels at holde fast i, at disse betegnelser kun beskriver et specifikt kendetegn ved et menneske – ikke hele mennesket.

Denne udfordring forsvinder næppe nogensinde helt. Betegnelsen for LEVs målgruppe er igennem årene blevet ændret en hel del gange. Se blot den udvikling, vi har illustreret i oversigten på side 22.

Vi har i en del år sagt 'mennesker med udviklingshæmning' – en betegnelse, som gradvist erstattede 'udviklingshæmmede'. Målet med denne bevægelse var at undslippe den latente stigmatisering og stempling, som har forfulgt LEVs målgruppe i hele det tyvende århundrede – og før. En stempling, hvor

mennesker ofte er blevet reduceret til blot at være deres diagnose.

Med betegnelsen 'udviklingshæmmede' kan man således sige, at et enkelt kendetegn ved en person eller en gruppe bliver dominerende. Måske er det et signifikant og tydeligt kendetegn, men problemet er, at et diagnose-fokus ofte sker på bekostning af det fælles og almene, nemlig at vi alle er mennesker. Ved i stedet at tale om 'mennesker med udviklingshæmning' var signalet netop, at vi ville se mennesket før handicapet.

Nu har LEVs Hovedbestyrelse besluttet, at vi skal tage endnu et skridt bort fra diagnose-kategoriseringen. Frem for 'mennesker med udviklingshæmning' vil vi fremadrettet betegne LEVs målgruppe 'mennesker med udviklingshandicap'. Det er der flere overvejelser bag.

Som led i vores igangværende fornyelse som organisation gennemførte LEV tidligere på året en undersøgelse blandt medlemmer, interessenter samt blandt pårørende, der ikke er medlemmer af LEV. I undersøgelsen blev respondenterne spurgt, hvilken betegnelse de foretrak at bruge om målgruppen – og her var 'mennesker med udviklingshandicap' en af de foretrukne muligheder. En del fremhævede i den forbindelse, at 'udviklingshæmning' har en negativ og nedsættende klang i modsætning til 'udviklingshandicap'.

Dette resultat har spillet en rolle i Hovedbestyrelsens overvejelser. Men det handler også om selve begrebet 'handicap'. Ved at tale om 'mennesker

med handicap' henviser vi nemlig til et mere dynamisk begreb, der beskriver forholdet mellem en funktionsnedsættelse på den ene side og indretningen af det omgivende samfund på den anden side. Handicapbegrebet understreger,

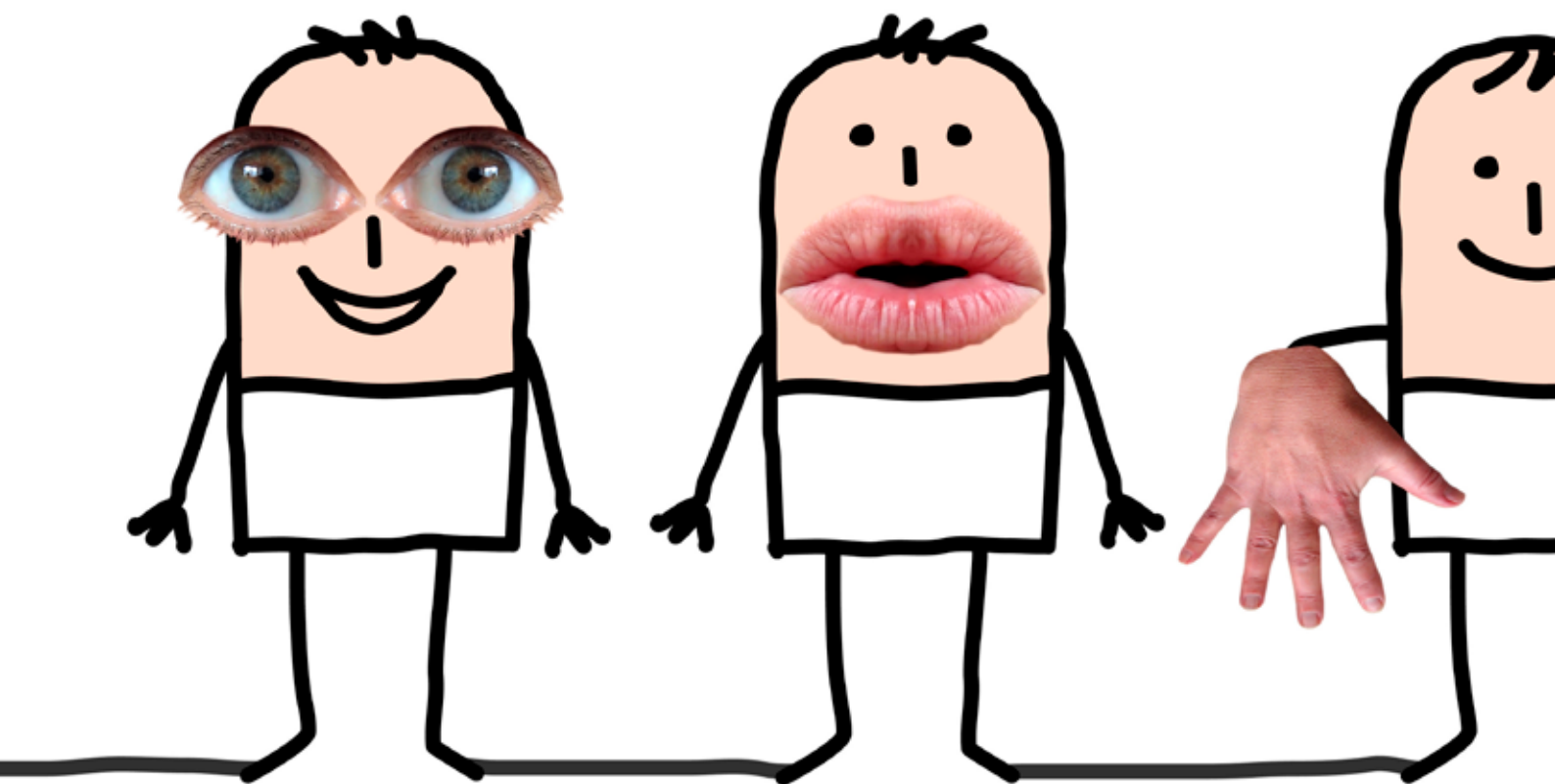
at samfundets indretning i bred forstand har stor betydning for, hvor handicapet et menneske er i forhold til forskellige aspekter af dets tilværelse. Tænk blot på, hvordan den omfattende digitalisering, som det danske samfund aktuelt

gennemgår, ligefrem er med til at gøre en masse mennesker med kognitive funktionsnedsættelser 'mere handicapede'.

Handicapbetegnelsen er også med til at knytte os endnu mere sammen med den øvrige handicapbevægelse – og jeg tror, at vi over tid kommer til at stå skarpere i samfundsdebatten og i forhold til de alliancer, LEV indgår i nu og fremover. Vores venner i ULF har også netop besluttet, at de fremover vil anvende 'udviklingshandicap' frem for 'udviklingshæmning'. Og i paradrætten har udviklingshandicap i nogen tid været den foretrukne betegnelse. Det er klart, at 'mennesker med udviklingshandicap' ikke vil feje 'udviklingshæmning' af banen fra den ene dag til den anden. Masser af institutioner, bosteder, kommunale initiativer og projekter overalt i landet anvender stadig mennesker med udviklingshæmning – og i en periode vil forskellige betegnelser eksistere side om side.

Og når alt kommer til alt – i mange tilfælde er det nemmeste jo også at blive kaldt ved vores navne.

En dag i

Både pårørende og personale kommer nemt til at bruge for mange ord overfor mennesker med udviklingshandicap, hvis oplevelse af verden er domineret af deres sanseindtryk

Hvert sekund bliver vi mennesker bombarderet med et enormt antal sanseindtryk.

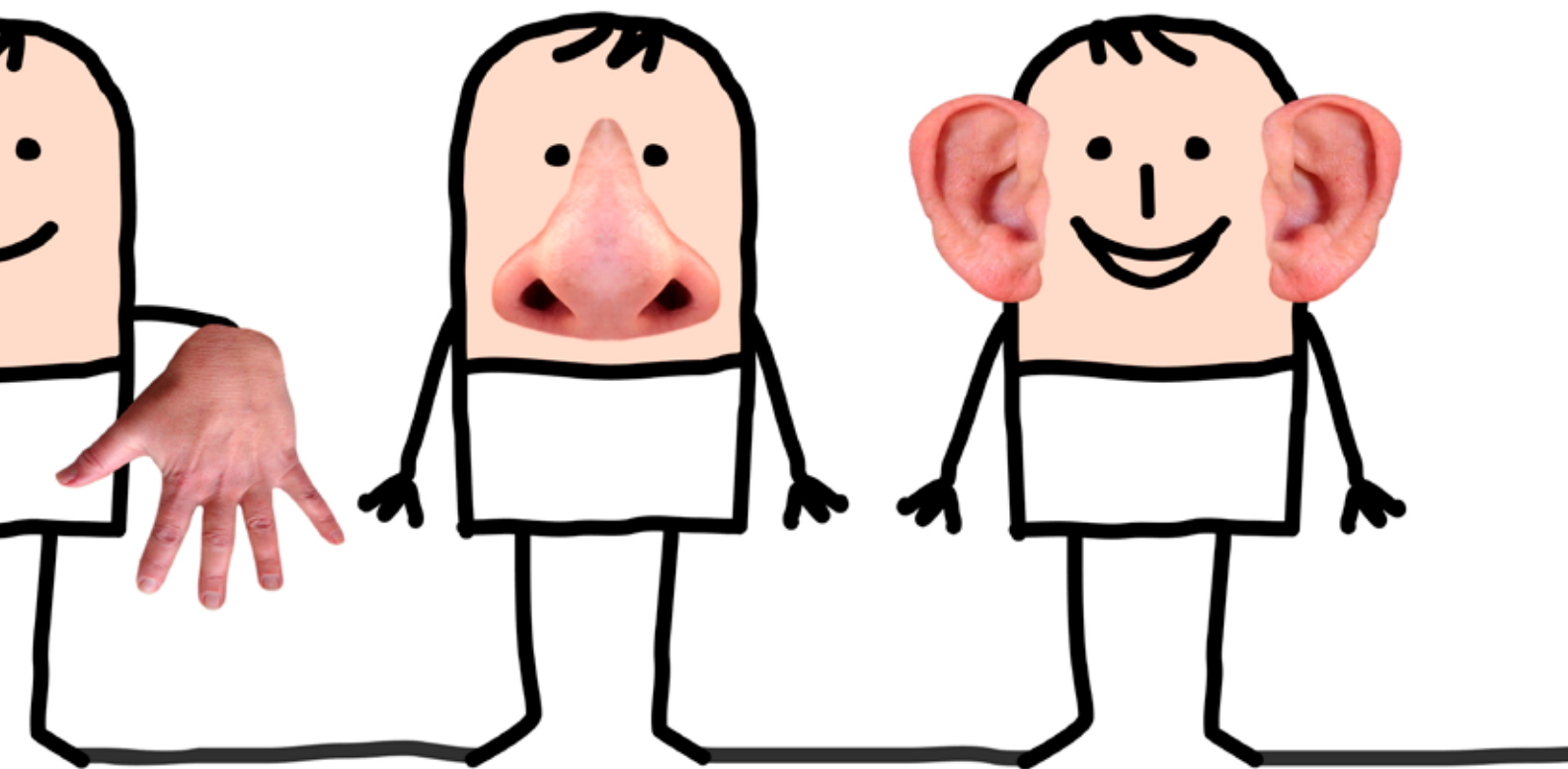
Lydene, lugtene, farverne, formerne og bevægelserne, der omgiver os, er mange flere, end vi er i stand til at være bevidste om. Og det ville føre til ét stort kaos inde i hovedet, hvis vi skulle holde styr på alle indtryk på én gang.

Derfor har vi mennesker udviklet en avanceret mental motor, som frasorterer langt de fleste af de sanseindtryk, vi reelt oplever. Men for at kunne bearbejde de mange sanseindtryk kræver det, at

de grundlæggende funktioner helt nede i bunden af hjernen er velfungerende. Her får mennesker med udviklingshandicap ofte problemer.

Nogle har et for hurtigt reagerende system, der gør, at de ofte forskrækkes af det, der for andre er ganske almindelige stimuli. Andre har et for langsomt reagerende system, der gør, at der skal mange gentagelser til for, at de forstår sanseindtryk korrekt.

I begge tilfælde lever de i et sanseland, der er fyldt op med lyd og lugt og farver i en grad, både pårørende og fagprofes-

sanseland

sionelle kan have svært ved at sætte sig ind i, fortæller lektor Ph.D på Neuro-pædagogisk Kompetencecenter, Anni Mortensen.

- Vi skal være meget opmærksomme på, at udviklingshæmmede oplever sanseindtryk uden det filter, mentalt velfungerende mennesker har opbygget. Derfor er det i høj grad gennem sanserne, at vi kan nå dem. Hvis vi ikke har den forståelse, går det som regel sådan, at vi bruger alt for mange ord – i den bedste mening, fordi vi selv forstår verden gennem sproget. Men hvis vi vil have udviklingshæmmede til at udvikle

sig – for eksempel bringe de udadretterende til ro eller få sat energi og opmærksomhed i de mere passive – så er det gennem sanserne, vi skal lære at kommunikere med dem, siger Anni Mortensen.

DE PRIMÆRE SANSER

Overfor de mennesker, der har meget omfattende udviklingshandicap, får man mest ud af at tale til de oprindelige primære sanser, fortæller specialergoterapeut Birgitte Gammeltoft, som har arbejdet med den gruppe borgere sansintegration de seneste 30 år.

- Lugtesansen og føle-, bevæge- og balancesanserne er dem, vi har udviklet først som mennesker.

Hvis man taler til udviklingshæmmede med store funktionsnedsættelser gennem de sanser, så taler man til dem på en meget direkte måde, som de kan forstå. Det er ikke sikkert, at de kan forstå 'en kop'. Men de kan mærke, hvordan den føles og registrere, hvad der sker, hvis de smider den på gulvet. Føle- og bevægelsesansen giver præcis information til hjernen om, 'hvad det her er', siger hun.

Lugtesansen er den grundlæggende sans, og mennesker med omfattende udviklingshandicap er nødt til at stole mest på den. Nogle genkender kun personale gennem dufte, fortæller Birgitte Gammeltoft.

- Lugtesansen sender præcise beskeder til det sted i hjernen, hvor korttidshukommelsen sidder. Derfor kan man få rigtig meget ud af at have remedier ved hånden, som repræsenterer det, der skal ske nu. Er der en borger, som har svært ved at komme op om morgenen, så afprøv om en duft af kaffe eller friskpresset juice virker godt. Skal man på ride-skole, så hav en sele med hestens hår på ved hånden. Skal man i svømmehallen, så kan duften af badetøj med klor på være tilstrækkeligt til, at borgeren bliver tryk overfor, hvad der skal ske, siger hun.

BERØRING

Følesansen er også helt grundlæggende for mennesker med omfattende udviklingshandicaps oplevelse af verden. Den bor i huden, som omkranser og afgrænser personen.

'Dette er indenfor mig, og dette er udenfor mig'. Hertil går jeg, og ikke længere'.

Denne grænse er der mange med udviklingshandicap, som ikke kan mærke tydeligt, fortæller Birgitte Gammeltoft.

- Nogle kan ikke rumme, at andre folk kommer tæt på dem. Men de fleste har et stort behov for at blive berørt og røre ved alting med kroppen. Ofte er håndkontakt på en kærlig måde en god indledende kommunikation. Derfra er der et væld af muligheder for at lede med fysisk berøring.

- Når man som pårørende eller personale skal hjælpe den udviklingshæm-

mede med at få bukser på, så marker tøjet fysisk de steder, hvor man gerne vil have borgeren til at følge med i, hvad der sker.

Hvis man fornemmer, at borgeren kan lide berøringen, så marker uden at bruge ord, hvad der nu skal ske.

Man skal ikke trække i nogen for at lede retningen, men hvis berøringen føles naturlig, så vil den ordløst kommunikere, 'hvis du vil følges med mig, så kom med denne vej', fortæller Birgitte Gammeltoft.

SYNSSANSEN

Den sans, som er den største udfordring at håndtere for alle mennesker – med eller uden udviklingshandicap – er synssansen. 70 procent af hjernens kapacitet går til bearbejdning af synsindtryk. For mennesker med udviklingshandicap betyder det, at hjernen bliver sendt på overarbejde for at kunne følge med.

Alt afhængig af hvordan den perceptuelle udvikling er, kan man ikke regne med, at de ser det samme som andre, vurderer Birgitte Gammeltoft.

- Udviklingshæmmede har så meget mindre mental motor at bearbejde synsindtryk med, at vi ikke kan vide, hvad de ser - blot at de ser noget andet, end vi ser.

- Verden kan se ud som om, den er i småstykker, den vender forkert. Nogle ved ikke, hvad der er op og ned, og de kan blive bange, hvis man nærmer sig dem, fordi de ikke ved, hvor de selv er i rummet. Det kan være så svært for dem

at hitte rede i formerne, at de må kravle over dørtrinnet, fordi de ikke kan gennemskue, hvordan de kan gå igennem det hul i væggen.

- Det kan være en god idé at lade dem mærke væggen. Gå langs den et øjeblik, så de kan orientere sig. Og smid skoene, så der er mere direkte kontakt til gulvet, siger Birgitte Gammeltoft, som hele tiden vender tilbage til de primære sanser – lugt, bevægelse, følelse og balance – som svaret på den overstimulering, verden meget ofte er for mennesker med udviklingshandicap.

- Hvis borgeren er ude af fatning, så kan det meget vel være fordi, fornemmelsen af at stå sikkert på jorden er væk. Balancen og jordforbindelsen er ikke som den skal være, fordi motoren, der skal frasortere ligegyldige sanseindtryk, ikke kan følge med.

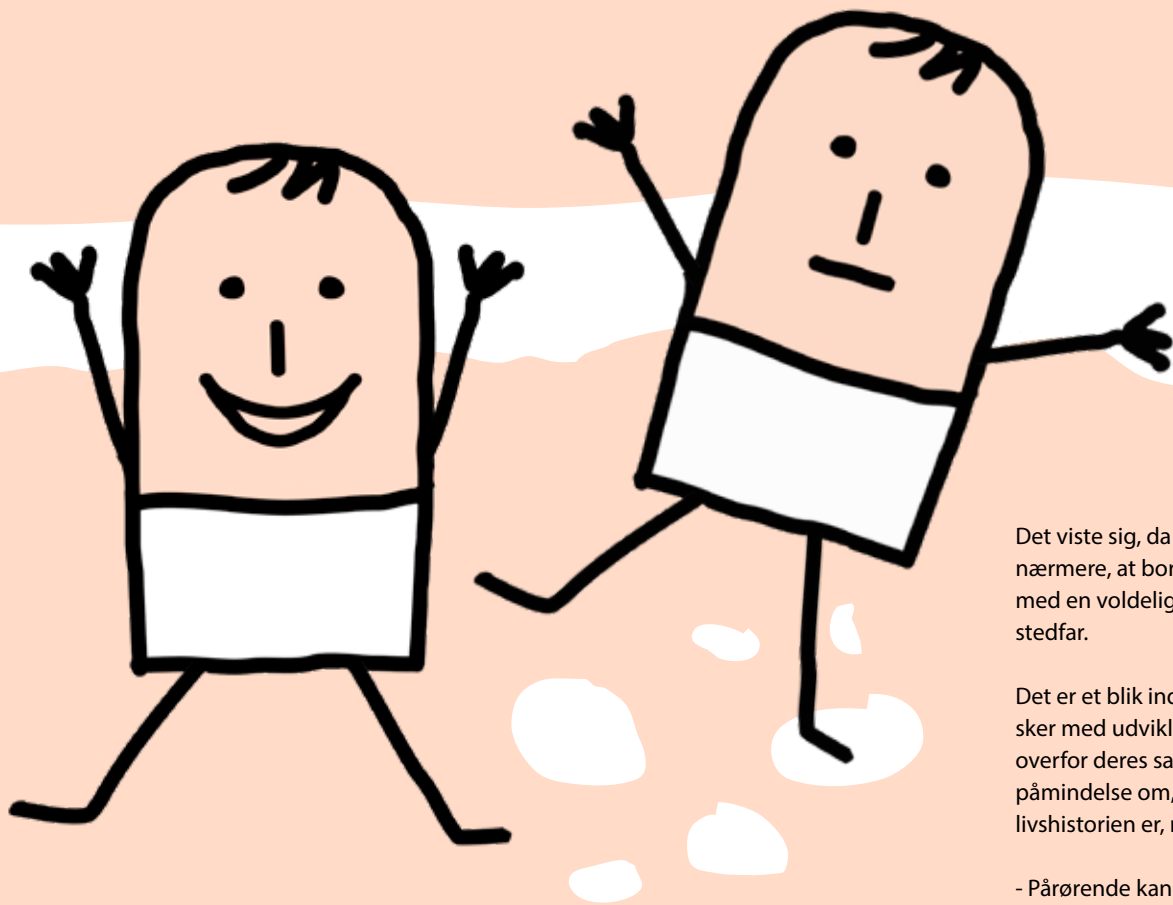
- Prøv hvilken effekt det har at sætte sig i en gynge og lave stille og rolige bevægelser

frem og tilbage i noget tid, så fornemmelsen for balance bliver styrket. Hvis de primære sanser bliver stimuleret på den rigtige måde, hjælper vi udviklingshæmmede til at forstå, hvad der er op og ned i verden, siger hun.

PAS PÅ MED GLIMMER

Overfor mennesker med meget omfattende udviklingshandicap skal den visuelle sans generelt tones lidt ned. Pas på i juletiden. Mange kan ikke overskue al glimmeret. Og deres bolig skal heller ikke ligne en Lego-fabrik i hverdagen, pointerer Birgitte Gammeltoft.

”UDVIKLINGS- HÆMMEDE HAR SÅ MEGET MINDRE MENTAL MOTOR AT BEARBEJDE SYNSINDTRYK MED, AT VI IKKE KAN VIDE, HVAD DE SER - BLOT AT DE SER NOGET ANDET, END VI SER”

- Husk på, at vi alle har en kerne inde i hjernen, som vurderer, om noget nyt og ukendt er farligt. Den del af hjernen er fuldt funktionsdygtig hos udviklingshæmmede, som tænder for reaktionen øjeblikkeligt, når der er noget, de ikke forstår. Og der er meget, de ikke forstår.

De fagprofessionelle og de pårørendes opgave er at sørge for, at det enkelte menneske ikke bliver bombarderet med for mange og for stærke indtryk, som gør ham eller hende stresset og angst.

- Pas på med for høj eller for hurtig musik. Musik skal helst have en takt på omkring 60 beats pr. sekund, som er hjertets hvilerytme. Det er kun, hvis en borger trænger til at blive 'vækket', at musik i et højere tempo er en god idé.

- Pas på med for meget iPad. De mere kompetente udviklingshæmmede er ofte stærkt tiltrukket af cyberspace, men vær opmærksom på, om det kan stresser dem med alle disse indtryk, siger Birgitte Gammeltoft, som opfordrer pårørende og personale til at hjælpe mennesket med udviklingshandicap med at bringe orden i kaos.

- Morgenbordet må gerne være enkelt og markeret med tydelige farver, så der ikke er noget at tage fejl af.

Nede ved bussen kan det være en god idé at vise et billede af den bus, man skal ud og køre i. Men ikke bare en tilfældig bus. Det skal være den rigtige bus.

- Det kræver abstrakt tænkning at forstå, at et billede af en bus repræsenterer en hvilken som helst bus.

Hvis det er den røde bus, vi skal ud og køre med, så kan et billede af en gul bus forvirre dem, gøre dem utrygge og få dem til at tro, at der er noget, som er gået galt. Vi skal være meget opmærksomme på ikke at trække unødvendigt på deres evne til abstrakt tænkning, siger Birgitte Gammeltoft.

PRØV DIG FREM

En oplevelse med en lugt, der måske går helt tilbage til barndommen, kan mange år efter være styrende for mennesker med udviklingshandicaps adfærd, fortæller Anni Mortensen. - På en specialskole var der en ung mand, som var voldsom overfor nogle medarbejdere, ikke overfor andre. Det var ikke til at forstå, hvad mønsteret var, indtil personalet fik øje på, at det gik ud over alle dem, der drak kaffe. Man eksperimenterede så med, at kaffedrikkerne fjernede lugten med noget tyggegummi, når de skulle have med borgeren at gøre – og problemet var løst, fortæller hun.

Det viste sig, da man undersøgte sagen nærmere, at borgeren havde en fortid med en voldelig – kaffedrikkende – stedfar.

Det er et blik ind i, hvor styrede mennesker med udviklingshandicap kan være overfor deres sanseindtryk. Og det er en påmindelse om, hvor vigtigt blikket for livshistorien er, mener Anni Mortensen.

- Pårørende kan være til meget hjælp for et personale ved at fortælle om det liv, borgeren har levet. Hvilke oplevelser har man haft, hvilke sange har man sunget, og var der noget med en schäferhund, der hed Paw, som borgeren har haft et tæt forhold til? Kunne det være en god idé at få et billede af den hund op at hænge på bostedet? Detaljerede oplysninger om, hvordan man bedst kan tale til borgerens sanser, giver de fagprofessionelle muligheder for at gå ned af stier, som allerede har vist sig at fungere, siger Anni Mortensen.

Det er meget individuelt, hvordan mennesker med udviklingshandicap reagerer på sanseindtryk. Derfor er den eneste farbare vej frem at kigge opmærksomt på adfærden, mener hun.

- Hvad er det for nogle tegn, borgeren viser os? Hvilke sansestimuleringer vækker gode følelser, og hvilke gør det modsatte? Alle frygtreaktioner viser pårørende og personale, at man er gået ned ad en gal vej og skal finde en anden. Hvad fungerer, og hvor lykkes det? Man må prøve sig frem med et åbent sind, siger Anni Mortensen.

Den perfekte jul

FINDES IKKE

I de seneste seks år har Frederik Due Madsen ikke holdt juleaften hjemme hos sin mor og far. Det var meget svært for hans mor, Annette Due Madsen, at tage beslutningen om at fejre højtiden uden sin handicappede søn. Men i dag føler Annette, at det er en af de bedste beslutninger, hun har taget. Både for Frederiks og resten af familiens skyld

Annette Due Madsen kæmpede hvert år, 30 år i træk, for at juleaften skulle være rigtig god for både hendes stærkt handicappede søn Frederik, hans to søskende og resten af familien. Hun gjorde alt, hvad hun kunne, for at julefreden skulle sænke sig over hjemmet i Bagsværd. Men den indfandt sig aldrig helt.

For imens Annette for rundt for at sørge for, at alle var glade, kunne hun godt se, at Frederik bestemt ikke hyggede sig.

- Jeg var som en blæksprutte, for jeg skulle både sørge for, at de andre gæster tog hensyn til Frederik, samtidig med at alle andre i huset jo også skulle hygge sig. Men Frederik nød det sjældent, for der var alt for mange mennesker og alt for meget uro, og Frederiks stress påvirkede resten af familien, forklarer Annette Due Madsen.

Frederik orkede ikke at sidde længe over julemiddagen, han blev rastløs

og undrede sig tydeligvis over, hvorfor der pludselig var sådan et forfærdeligt postyr i hjemmet.

Sådan var det hver jul. Indtil 2013, da Frederik var 30. Da ændrede julen sig for altid for ham og hans familie.

- Vi havde jo altid holdt juleaften med Frederik herhjemme. Vi hentede ham hjem fra hans bofællesskab, selvfølgelig gjorde vi det. Jeg tænkte, at jeg jo ville være en virkelig dårlig mor, hvis vi ikke

*”Pædagogen
spurgte mig ligeud,
hvorfor vi egentlig
tog Frederik hjem
til jul?”*

havde Frederik hos os i julen. Kunne vi være det bekendt - hvad ville pædagogerne ikke tænke, hvis Frederik ikke kom hjem...

Men en dag op imod jul trak en af pædagogerne på bostedet Annette til side.
- Pædagogen spurgte mig ligeud, hvorfor vi egentlig tog Frederik hjem til jul? Hun forklarede mig, at personalet jo var der og hyggede sig rigtig meget sammen med beboerne, spiste julemad, hørte musik og gav hinanden gaver.

Måske havde pædagogen en fornemmelse af, at det kunne være godt for både Frederik og resten af hans familie, hvis der blev pillet lidt ved juletraditionen. Måske havde hun en anelse om, at Frederik ikke nød en juleaften i familiens urolige skød så meget, som hans forældre troede.

- Jeg blev helt rørt. Jeg fik faktisk en klump i halsen. Pædagogerne udviste virkelig en stor indsigt og en klogskab. Jeg synes faktisk, at det var modigt af dem at spørge os. Det er jeg dem meget taknemmelig for, at de gjorde, siger Annette.

På en kærlig måde gav pædagogen derved Annette en form for 'følelsesmæssig tilladelse' til at bryde den gamle familietradition. En tilladelse, Annette aldrig på egen hånd ville have haft hjerte til at give sig selv. En tilladelse som gjorde, at hun fik lov til at slappe af og nyde en juleaften, hvor hun ikke skulle piske hæsblæsende rundt for at sørge for, at Frederik havde det godt.

Annette måtte erkende, at hendes egne behov for at have sin søn hjemme ikke nødvendigvis også er Frederiks behov.

JUL PÅ MCDONALD'S

I dag holder familien Due Madsen jul med Frederik den 23. december i stedet for den 24. Det er til gengæld en aften, der bliver holdt fuldstændig på Frederiks præmisser. I stedet for and eller gås bliver der serveret masser af feta, som Frederik elsker, med cola til, og så er der choko-

lade til dessert. Hvis Frederik har lyst, danser de om juletræet. Hvis ikke finder familien på noget andet. Måske kommer begge hans søskende forbi, men det sker ikke hver gang. Der er ingen faste regler for det.

Normalt holder familien Frederiks juleaften hjemme i privaten. Men et år blev det holdt et ret alternativt sted. Frederik havde lyst til burgere, og det er jo ham, der bestemmer menuen.

Derfor fandt familien sig siddende på McDonald's lillejuleaften, det år.
- Der sad vi, lillejuleaften, en broget familieforsamling, med oldefar, der var over 95, og et næsten nyfødt barnebarn, midt i blandt de andre få gæster på McDonald's, og spiste og sang julesange. Personalet har nok tænkt deres... Annette smiler, for det var en rigtig god aften.

Selve juleaften fejrer Frederik nu i bofællesskabet, hvor det går lige efter juletraditionerne, blot meget mere stille og roligt. Hans forældre har selvfølgelig lagt pakker til ham. Selv om han egentlig ikke går så meget op i det.
- Vi lægger pakker med for eksempel sokker eller bukser til ham. Det er han sådan set ligeglad med. Men så lægger jeg måske en chokoladefrø med i pakken. Dem sætter han meget større pris, siger Annette.

JUL PÅ MANGE MÅDER

Det er ikke alle forældre, der har mulighed for at tage deres handicappede barn med sig hjem i julen. Og det kan føles meget smerteligt, hvis man ved, at ens barn har blot den mindste bevidsthed om, at det er juleaften.

Men Frederik Due Madsen har ikke nogen følelser knyttet til julen. Og Annette Due Madsen ved, at hun og hendes mand kan slappe af og holde jul i tryk forvisning om, at Frederik har det godt, hvor han er, og at ansvarlige pædagoger tager hånd om ham.

- Før kunne juleaften være meget kaotisk, hvis Frederik blev stresset. Vi kan slappe mere af nu og i højere grad være noget for Frederiks søskende og vores børnebørn. Jeg slipper for rollen som blæksprutte. Og Frederik slipper for unødigt postyr, siger Annette Due Madsen.

”Jeg skulle indse, at mine behov for at have Frederik hjemme hos os juleaften ikke var det bedste for ham.”

Livet som handicapforældre følger ikke den lige landevejs princip, og hver familie må finde sin vej, mener Annette.

- Vi er alle tvunget ud i at tænke i de bedste løsninger. For os var det godt, at vi blev udfordret i, hvad der var den bedste måde at holde jul på i vores familie. Jeg skulle indse, at mine behov for at have Frederik hjemme hos os juleaften ikke var det bedste for ham. Jeg har haft nogle forestillinger om, hvordan den rigtig gode jul skulle se ud. Men man kan holde jul på 100 forskellige måder, og der findes ikke en måde, der er perfekt, siger Annette.

Det var meget svært, men Annette og hendes mand har aldrig fortrudt, at de tog beslutningen om at holde juleaften uden Frederik.

- Når jeg ser mig rundt juleaften, hvor vi alle sidder og slapper af, og jeg ved, at Frederik har det godt, der hvor han er - så tænker jeg - bare vi dog havde taget beslutningen noget før.

OPEN COLLEGE ANDROMEDA

Et socialpædagogisk skibsprojekt

med STU og intern skole for

døgnanbringelserne - 6 pladser

STU - som dagskole - 6 pladser pr. årgang

Skonnerten Jylland - for døgnanbragte

Kragejollen Saltholm - for STU -dagskole

Træværksted

Malerværksted

Fitness

Biograf

Paintballbane

Mulighed for FSA9 /10

DSI ANDROMEDA

Skyumvej 76, Gærup

7752 Snedsted

Kontakt

tlf. 97 93 08 38

info@andromeda.dk

www.andromeda.dk

Særlige behov kræver særlig juridisk rådgivning

Den får I hos HjulmandKaptain.

Rebekka Højmark-Breiner er advokat og er vokset op med sin handicappede søster. Rebekka ved derfor, hvor udfordrende det kan være at få hverdagen til at hænge sammen.

Kontakt Rebekka på telefon 7015 1000 eller rhj@70151000.dk, og få juridisk rådgivning tilpasset jeres situation.

Læs mere på hjulmandkaptain.dk

HjulmandKaptain

VORES VIDEN ER DIN STYRKE

Vi er et bofællesskab med plads til 16 beboere, som p.t. er i alderen 19 – 41 år. De bor i 3 forskellige boenheder, som hver især rummer fra megen hjælp til næsten selvhjulpen. Vi er en Almennyttig fond under tilsyn af Odder Kommune. Vore beboere arbejder på gårdens værksteder og har et aktivt fritids- og kulturliv. Livet på gården tager udgangspunkt i Rudolf Steiners menneskesyn.

Vore værksteder er: keramik, køkken og udehold. Udehold, der rummer træværksted, gartneri og æbleplantagen. Fritiden kan indeholde besøg i fitnesscenter, ridefysioterapi, svømning og bowlinghallen, samt ikke mindst musik-oplevelser i og udenfor Tornsbjerggård.

Vore værksteder har også plads til brugere, som ikke bor på Tornsbjerggård. Tornsbjerggård i et naturskønt område, grænsende op til Tornsbjergskov i Østjylland mellem Odder, Hundslund og Hovedgård. Vi har 19 km til Horsens og 28 km til Århus. Ønsker du at vide mere om Tornsbjerggård, kan du besøge vor hjemmeside:

www.tornsbjerggaard.dk

Mail: mail@tornsbjerggaard.dk

Tornsbjerggård...

Et bo- og arbejdstilbud for udviklingshæmmede

Skolen er en nystartet efterskole for elever med særlige behov. Skolen giver de unge mulighed for, at udvikle og opdage eget potentiale og talent både fagligt, socialt og personligt. Livet på efterskole er en forberedelse til at blive selvstændig i eget liv og den videre uddannelse.

Skolen henvender sig til unge i 8.-11. klasse med særlige lærings-forudsætninger, herunder Downs syndrom, Autisme, erhvervet hjerneskade m.m.

Skolen ligger i naturskønne omgivelser kontakt os og få en rundvisning.

Kvie Sø Efterskole

Tiphedevej 17 • 6823 Ansager
Tlf. 73702565

De fire linjer:

Landbrug • Kunst & Design • Madkundskab & Sundhed
Medie & Performance

Valgfag:

Ridning • HDS • Friluftsliv • Boldspil • Rollespil • Billedkunst

Valgfag vil variere fra år til år.

Al undervisning vil blive tilrettelagt ud fra hver enkelt elevs særlige forudsætninger. Formålet er altid, at den enkelte elev opdager og udnytter eget potentiale og talent.

Læs mere på vores hjemmeside www.kviesoefterskole.dk eller følg os på facebook Kvie Sø Efterskole

Kontakt: kontor@kviesoefterskole.dk - Tlf: 73702565

Det skrev vi...
for 54 år siden

1960 1961 1962 1963 1964 1965 1966 1967 1968 1969 1970 1971 1972 1973

Skal åndssvage-betegnelsen omsider forlades?

På højt plan er i de nordiske lande indledt drøftelser med henblik på at finde frem til en ny betegnelse for åndssvaghed. Evnesvages Vel opfordrer læserne til at give Deres besyv med – ved bl.a. at fremsætte forslag til en sådan ny betegnelse.

På initiativ af forsorgschef N.E. Bank-Mikkelsen har man indenfor bestyrelsen for Statens Åndssvageforsorg taget spørgsmålet op om det hensigtsmæssige i at bevare begreberne åndssvaghed og åndssvag.

Landsforeningen Evnesvages Vel har i bestyrelsen givet udtryk for sin store interesse for en nærmere drøftelse af dette problem, der som bekendt ved mange lejligheder har givet anledning til diskussion.

I øjeblikket synes der ikke blot i Danmark men også i Norge og Sverige at være udbredt stemning for at finde frem til en fælles-nordisk betegnelse, og fra forskellig side er foreslået betegnelsen psykisk udviklingshæmmed.

Således har den norske overlæge Ole B. Munch fornylig gjort sig til talsmand for, at åndssvaghed erstattes med betegnelsen psykisk udviklingshæmning. Ifølge "Hjertebladet - organ for åndssvakesaken i Norge" sagde overlæge Munch bl.a.:

Vi har grunn til å spørre om det er riktig å beholde de gamle betegnelser. Åndssvakhet var for år tilbake et dekkende fellesbegrep. I dag vet vi at det er minst 100 forskjellige årsaker som kan fremkalle åndssvakhet. De generelle trekk man tillia

begrepet før, har ikke gyldighet i dag. I stedet har vi fått et meget mangfoldig bilde av de mentalt handikapte. De nye synspunkter er kommet ved vitenskapelige bearbejdelser av de erfaringer man har gjort. Det står til oss å ta i bruk de resultater som forskningen i de siste 20 år allerede har gjort. Det er ingen vitenskapelig begrunnet forskjell mellom psykisk utviklingshæmmed og åndssvak. Åndssvakhet er blitt et støvet og foreldet begrep, og de som kan komme bort fra det trenger ut og danner nye grupper.

- Etter min mening bør vi forlate ordet åndssvak i offentlig betegnelse, sa overlege Munch. Han minnet om at man i Sverige forbereder en ny lov som skal tre i kraft fra 1. januar 1967 og hvor man overveier å innføre betegnelsen "psykisk utviklingshæmmed". Dette er mer i overensstemmelse med det vitenskapelige begrep og vil kunne åpne veien til samarbeid mellom de ulike grupper av utviklingshæmmede.

- Forskerne må skaffe oss begreper som er gode arbeidsredskaper, forsatte overlegen. Vi skal ikke lage nye klisjéer når de gamle er utslitt, men vi må ikke være redde for å forandre når tiden til det er inne. Munch konkluderte med å foreslå at man f.eks. fra 1. januar neste år sløyfet ordet åndssvak i administrasjonen og i stedet innførte psykisk utviklingshæmmed.

Evnesvages Vel ser gerne startet en grundig diskussion om hensigtsmæssigheden af fortsat også i Danmark at operere med begrebet åndssvag, og en sådan diskussion kan måske tage sit velegnede udgangspunkt i de ovenfor citerede udtalelser.

Udover de af overlæge Munch fremførte synspunkter ser vi endvidere gerne i

Skal åndssvage-betegnelsen omsider forlades?

Et højt plan er i de nordiske lande indledt drøftelser med henblik på at finde frem til en ny betegnelse for åndssvaghed. Evnesvages Vel opfordrer læserne til at give Deres besyv med – ved bl.a. at fremsætte forslag til en sådan ny betegnelse.

På initiativ af forsorgschef N.E. Bank-Mikkelsen har man indenfor bestyrelsen for Statens Åndssvageforsorg taget spørgsmålet op om det hensigtsmæssige i at bevare begreberne åndssvaghed og åndssvag. Landsforeningen Evnesvages Vel har i bestyrelsen givet udtryk for sin store interesse for en nærmere drøftelse af dette problem, der som bekendt ved mange lejligheder har givet anledning til diskussion.

I øjeblikket synes der ikke blot i Danmark men også i Norge og Sverige at være udbredt stemning for at finde frem til en fælles-nordisk betegnelse, og fra forskellig side er foreslået betegnelsen psykisk udviklingshæmmed. Således har den norske overlæge Ole B. Munch fornylig gjort sig til talsmand for, at åndssvaghed erstattes med betegnelsen psykisk udviklingshæmning. Ifølge "Hjertebladet - organ for åndssvakesaken i Norge" sagde overlæge Munch bl.a.:

Vi har grunn til å spørre om det er riktig å beholde de gamle betegnelser. Åndssvakhet var for år tilbake et dekkende fellesbegrep. I dag vet vi at det er minst 100 forskjellige årsaker som kan fremkalle åndssvakhet. De generelle trekk man tillia til å beskrive disse menneskene er at de har et stort behov for omsorg og hjelp. I dag vet vi at det er minst 100 forskjellige årsaker som kan fremkalle åndssvakhet. De generelle trekk man tillia til å beskrive disse menneskene er at de har et stort behov for omsorg og hjelp.

diskussionen inddraget spørgsmålet om åndssvage-begrebets diskriminerende klang, begrebets bredt-folkelige anvendelse som ringeagtst-yrting etc. og de eventuelle skadevoldende virkninger heraf. Man kunne f.eks. spørge, om ikke åndssvage-forsorgen pålægges en urimelig stor hæmning i sit arbejde for at skabe good-will omkring de intelligens-handicappede, når forsorgen betegnes med et odiøst klingende begreb? Det er også et spørgsmål, om ikke dette begreb medvirker til at vanskeliggøre klientellets acceptation af sit handicap. Kunne der f. eks. blandt klientellet tænkes en mere positiv vilje til at modtage forsorgsmæssig hjælp, såfremt forsorgens betegnelse ikke i sig selv skabte forestillinger om noget mindreværdigt? Og ville det for mange forældre være lettere at acceptere barnets behov for særforborg, såfremt forsorgen opererede med et mere neutralt begreb?

OPFORDRING TIL DISKUSSION

Evnesvages Vel opfordrer derfor til en diskussion om bl.a. de ovenfor anførte spørgsmål.

Vi ser gerne diskussionen påbegyndt i bladets oktober-nummer og håber derfor, at de første indlæg vil kunne være os i hænde d. 30. ds.

Idet vi går ud fra, at i hvert fald en del af debat-deltagerne vil tilslutte sig tanken om en begrebs-fornyelse, opfordrer vi samtidig til fremsættelse af konkrete forslag til en sådan fornyelse.

Vi siger på forhånd tak for venlig deltagelse.

Redaktionen.

Fjordstjernen ... et enestående valg

Brug det frie valg til et aktivt og selvstændigt liv For voksne med funktionsnedsættelse

På Holbæks havnefront finder du Fjordstjernen, som ramme for nogle fantastiske muligheder for voksne med fysiske eller kognitive funktionsnedsættelser.

Det er store lejligheder på 84 m², incl. fællesarealer. Der er fælles-køkken og en stor lys dagligstue med panoramaudsigt over fjorden i hver enhed. Derudover er der stort lækkert fitnesscenter, wellness område samt have med panoramaudsigt over fjorden.

Det frie valg er et bærende element og Fjordstjernen lægger op til, at beboerne har stor indflydelse på deres hverdag og muligheder. Efter evne og lyst tager beboerne del i hverdagens mange tilbud om idræt, bevægelse, aktiviteter og et udendørs liv ved fjorden. Personalet indretter sig efter beboerne og ikke omvendt, og personalet tager udgangspunkt i sundhed og glæde, ikke i sygdom og begrænsninger.

Tværfagligt samarbejde

Personalet arbejder med rehabiliterende med aktiv inddragelse af pårørende. Borgeren vil altid være i centrum. Vi har højt fagligt niveau med bl.a. socialkonsulenter, ernæringsvejleder og terapeuter. Der er fokus på dokumentation og genoptrænings-, rehabiliterings- og handleplaner. Vi samarbejder tæt med kommuners hjerneskadedekoordinatorer, sagsbehandlere og specialister.

Alt personale modtager løbende supervision og videreuddannelse.

Friplejeboliger og frit valg

Borgere med funktionsnedsættelser, fra hele landet, der er visiteret til en plejebolig eller lignende bolig, kan frit søge om at flytte in i Fjordstjernen. Det fremgår af friplejeboliglovgivningen. Læs mere på www.fjordstjernen.dk og følg os på Facebook.

Har du lyst til at høre mere, så kontakt Annica Granstrøm på ag@fjordstjernen.dk eller tlf. 24 65 89 22

Fjordstjernen

Boliger & Sundhedscenter

HANDICAPVENLIGE FACILITETER | BÅDE HOTEL & RESTAURANT

OnlySleep

3-STJERNET OPHOLD TIL HALV PRIS!

Vores beliggenhed ved motorvejsafkørsel 39 i Slagelse gør os til det oplagte valg for dig, som vil have det nemt og bekvemt

Trafikcenter Allé 2 | 4200 Slagelse | Mail: info@onlysleep.dk

Telefon: +45 58 50 53 60 | www.onlysleep.dk

Wrightsock™ er designet med dobbelt lag, som forhindrer grådinger og beskytter mod vabler. Det indre lag er ufarvet og hudvenligt. Fødderne forbliver tørre.

BIBBITS Sportsmagneter

Undgå nåle i dit sportstøj, brug magneter. Magneterne sidder godt fast på al slags tøj og vejer tilsammen 20 gram. Hver pakke består af 4 stk.

Se mere på:

www.wrightsock.dk

Footing

Bellingvej 73 · 5250 Odense SV
Tlf. 2424 5949 · info@wrightsock.dk

Knagegården

Fangelvej 51 · 5260 Odense S
Tlf. 65 96 29 59
www.knagegaarden.dk

 MARIE GRUBBE

§ 66-104-103-107 og STU

Guldborgsund Autismecenter

Alslevvej 25 · 4850 Stubbekøbing · Telefon 5473 2920 · www.mariegrubbeskolen.dk

Søgårdhus byder velkommen til et anderledes skoletilbud...

Livet er alt for kort og alt for vigtigt til, at du ikke får det bedste ud af det - hver dag!

Søgårdhus er godkendt til §66 og §107. Vi har intern skole og STU, der tilbyder udfarende og sejrskræftende programflader.

På Søgårdhus er der gennem en relationsorienteret og anerkendende tilgang, fokus på alle de gode kompetencer og potentialer, der bor i en hver.

Søgårdhus

Flensborg Landevej 23 - Søgård - 6200 Aabenraa - Tlf. 74 68 78 29 - www.sogardhus.dk

Bizonvej 17
9293 Kongerslev
Tlf. 98 33 17 99
administration@kongprod.dk
www.kongprod.dk

Lille Vildmose er et målrettet tilbud for unge, der ikke har fundet en plads i det ordinære uddannelsessystem eller på arbejdsmarkedet

En ven man ved er der

SOTOS' SYNDROM

Landsforeningen for Sotos Syndrom har i sommers afholdt 25 års jubilæum. Ved stiftelsen var der fire familier spredt ud over landet. Sotos-familierne kommer og går alt efter, hvor de er i livet. Lige nu er vi 28 børn, unge eller voksne med deres familier.

Vores bestyrelse består af forældre/pårørende til et barn, ung eller voksen med Sotos' syndrom. Vi pårørende og aktive frivillige føler os i godt selskab sammen. Vi har det sjovt og gør en forskel. Vi er fælles om at have et barn med et handicap. Det er ikke noget, vi har planlagt for vores liv; men det er ikke ensbetydende med, at det er dårligt. Jeg synes, vores verden er særlig smuk.

Det er nok også derfor, jeg har siddet som formand i 12 år. Nu er der kommet en ny. Det er Jesper Overgaard Andersen. Klar med nye, friske kræfter.

Hvilke mærkesager og aktiviteter har Sotos-foreningen?

Det afgørende er at tage godt imod nye familier. Det at få et barn med en diagnose - tilmed en sjælden - kan være utrolig hårdt. Vi gør en særlig indsats for at matche familier med jævnaldrende børn. De skal føle sig velkomne. Mærke vi har tid til dem.

Vores *familieweekend* er årets 'højdepunkt'. Her kører et bestemt tema, for eksempel motorisk træning, kognitivt terapi eller sansemotorisk træning. Forældrene sparrer indbyrdes, mens børnene, de unge og de

voksne spejler sig i hinanden, stifter unikke venskaber og får sig et netværk 'med hjem'.

Der holdes *forældrekursus* med henblik på håndtering af eget liv. Det er et frirum, og sammen behøves ofte kun få ord for at forstå hinanden.

Og på *unge-træffet* over en weekend er de unge i høj grad selvbestemmende. De har eksempelvis valgt emner som seksualundervisning, sansestimulation og fysiske udfordringer. Et døgn på egne præmisser!

Hvem er foreningens vigtigste samarbejdspartnere?

SJÆLDNE DIAGNOSER

Vi er en del af paraply-organisationen Sjældne Diagnoser og sidder i dens bestyrelse. De gør et kæmpe stykke arbejde. Behandler forenings-fælles emner såsom overgangen fra barn til voksen, og står for uddannelse af vores bestyrelse.

LANDSFORENINGEN LEV

LEV kommer ud politisk og kæmper vores kampe for et værdigt liv. Kampene bliver ikke mindre, og vi har nok ikke mødt de største besparelser endnu. Det arbejde støtter og bakker vi fuldt op, og orienterer vores medlemmer om det. Vi opstøver også oplægsholdere via LEV; og vi nyder godt af LEVs veltilrettelagte søskendekurser, som vi ikke selv har ressourcer til at afholde. Fremover vil vi fokusere mere på samarbejdet med jer. For LEV yder opbakning og er *'en ven, man ved der er der, selv om man ikke ses ret tit'*.

Læs mere om Landsforeningen for Sotos' Syndrom på www.sotosyndrom.dk. Foreningen har også en flittigt brugt Facebookside.

OM SOTOS' SYNDROM

Lægehåndbogen på sundhed.dk beskriver Sotos' syndrom som en medfødt arvelig sygdom karakteriseret ved: Overvækst før og efter fødslen; Aflangt hoved med stort omfang af kraniet; Karakteristiske ansigtstræk; Varierende grad af indlæringsbesvær, adfærdsproblemer og udviklingshæmning.

I undersøgelsen 'At leve med Sotos' syndrom' på socialstyrelsen.dk hedder det:

"Den lille gruppe børn og voksne (...) har typisk særlige ansigts- og kropstræk, hurtig vækst i spæd- og tidlig småbarnsalder (som hyppigt senere normaliseres) og en let eller moderat forsinket psykomotorisk udvikling. Det er et handicap, det er svært at blive klog på. Der er store individuelle forskelle, og børnene og de unge kan "snyde" ved tilsyneladende at kunne mere, end de reelt magter. Stort set alle ender før eller siden deres skolegang i et specialtilbud".

Sotos' syndrom opstår spontant ved en mutation under svangerskabet og er derefter dominant i arvegangen. I dag kan en gentest bekræfte mistanken om Sotos' Syndrom hos 70 %.

L.E.

De tilknyttede foreninger

LEV har i øjeblikket 16 tilknyttede foreninger. Hver forening repræsenterer typisk et særligt handicap/syndrom, men det kan også være en særlig tilgang til det at have et handicap (Kristelig Handicapforening) samt mennesker med udviklingshandicaps egen forening, ULF. Men hvad foregår der egentlig i foreningerne, hvad er det for handicap, de repræsenterer, og hvorfor er de medlem af LEV? Det er nogle af de spørgsmål, vi prøver at besvare i denne serie i LEV Bladet om de tilknyttede foreninger. Denne gang kan du møde Landsforeningen for Sotos' Syndrom.

Øverste billede: Yvonne Wounlund
Nederste billeder: Datteren Nanna

Jeg laver interview med mange kendte

Nanna er 24 år og født med Sotos' syndrom. En glad ung kvinde med mod på livet. Hun fik diagnosen som fireårig. Nanna bor på et fantastisk bosted. Her er de rette faglige ressourcer, som gør, at hun føler livskvalitet og kan udvikle sig i sit eget tempo. Nanna og jeg lavede sammen dette lille interview, da hun for nylig besøgte mig hjemme.

Du er født med Sotos' syndrom, hvad betyder det for dig?

- At jeg ikke er lige som andre børn. Det er mit handicap, som er rart, men også lidt dårligt. Det er rart, at man

kan komme på familieweekender med andre med Sotos' syndrom, og jeg kan bo på et bosted, hvor andre har det lige som mig. Det er dårligt, at man kan have det skidt inderst inde, fordi folk kan have svært ved at forstå en.

Hvad laver du til daglig?

- Jeg bor på et bosted med 13 andre. Vi har alle et handicap. Jeg har min egen lejlighed og elsker at være mig selv. Jeg får hjælp af pædagoger, når jeg har brug for det. Der er altid en på arbejde. Alle spiser sammen og får hjemmelavet mad, som Betina har lavet.

- Jeg tager på arbejde hver dag. Jeg arbejder som journalist på Mediehuset og er også butiksansvarlig i en lille butik vi har (Odense Kommunes beskyttede

værksteder, red.). Jeg er rigtig glad for at være journalist, fordi her laver jeg interview med mange kendte.

Hvad betyder det for dig at være medlem af Sotos-foreningen?

-Jeg glæder mig altid meget til familieweekenden. Her kan jeg møde nye venner, som også har Sotos' syndrom som en selv. Det er rigtig godt at møde andre, der ligner en selv.

- Jeg møder nogle i foreningen, som forstår mig meget nemt, fordi jeg arbejder sammen med nogle af dem til hverdag. Og fordi de har kendt mig, lige siden jeg var lille. Nok også fordi de ved, hvad Sotos' syndrom betyder for mig.

HELE NORDJYLLANDS
SPECIALSKOLE

LIMFJORDSSKOLEN

STU
I DØGNDRIFT

NATUR • KUNST • IDRÆT • SUNDHED • MEDIER
REJSER IND- OG UDLAND

WWW.LIMFJORDSSKOLEN.DK

Linjefag
JORD-TIL-BORD
FRILUFTSLIV
HÅNDVÆRK
DYRELINJE
TURISME
MEDIER
KUNST

Horisonten

Velkommen
til Horisonten
STU og botilbud
-arbejdsliv og fordybelse

WWW.HORISONTEN.DK

Lynhurtige
besparelser

Hos Uno-X insisterer vi på, at ingen i lokalområdet
må være billigere end os. Derfor sælger vi kun billigt
brændstof, og indretter vores stationer så effektivt
som muligt, så du kan komme hurtigt videre.

CAFÉ
KRAFTVÆRKET
Butik • Vaskeri • Galleri • Genbrug

Et socialt samlingssted i
hjertet af København NV

@kraftvaerket
#kraftvaerket

Svanevej 24 • 2400 København NV • Telefon 24996393

Undervisningstilbud for udviklingshæmmede

Solhjorten er et dagbehandlingstilbud med undervisning for udviklingshæmmede børn og unge, hvor der undervises efter Rudolf Steiners pædagogik.

Undervisningen tilrettelægges individuelt med udgangspunkt i bevægelse og sundhed, hvor tryghed, respekt og tillid skaber rammen for en sund og harmonisk balance.

SOLHJORTEN

Kålundsvej 24 • 3520 Farum
Tlf. 44 95 46 50 • www.solhjorten.dk

Kronhjorten

Kronhjorten er et bosted for udviklingshæmmede børn og unge mellem 7 og 24 år med særlige individuelle behov og udfordringer. Vi arbejder ud fra Rudolf Steiners antroposofiske filosofi om det hele menneske, og ønsker at give børnene og de unge trygge og hjemlige omgivelser hvor den enkelte individuelt kan trives og udvikle sig optimalt på vej til et mere selvstændig liv.
www.bostedetkronhjorten.dk

Venlig hilsen Kronhjorten Lystrupvej 64 3550 Slangerup
Tlf. 48279001 • www.bostedetkronhjorten.dk

UUC MAGLEMOSEN

– Alle har ret til en uddannelse –

**Tag din
STU-uddannelse
eller 10. klasse
på UUC Magleмосen
i Ballerup**

For mere info kan du gå ind på vores hjemmeside www.maglemosen.dk eller kontakte os for et besøg på
Tlf. 44 77 61 01

Vi er specialister på vores område

SPECIALKLASSERNE ØLSTED

Nærvær
Tryghed Læring
Kreativitet

www.specialklasserne.dk

Specialklasserne ved
Rudolf Steiner Skolen

”Jeg vil være LEV-mand resten af mine dage”

”Der er sket meget de seneste fyrrer år”.

75-årige Ejvind Wilms læner sig tilbage og fortæller om dengang for fyrrer år siden. Dengang da hans søn Michael med udviklingshandicap skulle begynde i skole i Frederiksberg Kommune, men hvor der manglede de rigtige tilbud til ham.

- Det var faktisk lidt tilfældigt, at jeg kom ind i LEV. Dengang engagerede jeg mig i organisationen Skole & Samfund, der kæmpede politisk for bedre forhold på skolerne for eleverne. Og det ledte så frem til, at jeg deltog i dannelsen af de første lokale LEV-kredse, som jeg så efterfølgende blev en del af. Det er jo nærmest præcist 40 år siden.

ET LIV SÅ NÆRT DET NORMALE

LEV har været en fast del af Ejvind Wilms liv lige siden. Gennem mange år som lokal LEV-formand på Frederiksberg har han været med til at hægte sig fast og råbe højt over for de lokale politikere i kampen for bedre forhold for mennesker med udviklingshandicap.

- Det var jo kummerlige forhold for mennesker med udviklingshandicap dengang for fyrrer år siden. Der var for mange store institutioner, og nogle af de institutioner var jo skrækscenarier. Det ville vi gerne ændre på – sådan skulle det i hvert fald ikke være på Frederiksberg, fortæller Ejvind Wilms.

Niels Erik Bank-Mikkelsens ord – et liv så nært det normale som overhovedet muligt – blev centrale i det politiske bestyrelsesarbejde med at få lukket de store institutioner og få lavet nye bo- og aktivitetstilbud til mennesker med udviklingshandicap. Blandt andet

LEV Frederiksberg er en af de ældste lokale kredse i LEV. I år kan kredsen fejre sit 40 års jubilæum. Tidligere formand i LEV Frederiksberg, Ejvind Wilms, har været med til at forme kredsen fra start. LEV Bladet tog en snak med den tidligere formand om LEV dengang og nu

købte LEV Frederiksberg en ejendom på Mathildevej og omdannede den til et mindre bofællesskab for 11 beboere. Mathildebo, navnet som bofællesskabet fik, ligger stadig på Mathildevej.

BEKYMRENDE TENDENSER

Siden da har LEV Frederiksberg været med til at bygge og finansiere bo- og aktivitetstilbud, der kunne bidrage til mere inklusion i samfundet af mennesker med udviklingshandicap og til at skabe bedre livsvilkår og mere trivsel for målgruppen. Og kredsen var også ude med skarp kritik af politikerne, når kommunen traf beslutninger, der skabte forhindringer for den udvikling, som LEV Frederiksberg kæmpede for.

- Vi har da bidraget til at skabe en holdningsændring gennem tiden. Også blandt politikerne og embedsmændene – som jeg har haft mange diskussioner med. Men jeg synes desværre, at det er begyndt at gå den forkerte vej igen. Der er i de seneste år sket så mange besparelser på området både på landsplan og på Frederiksberg. Kommunen går i retning af de mere institutionsprægede botilbud. Det er et farligt skridt væk fra normaliseringsbegrebet og for inklusion i samfundet for mennesker med udviklingshandicap. Det er jeg meget bekymret for!

DEN INSISTERENDE TERRIER

LEV Frederiksberg taler ikke for døve lokalpolitiske ører. Det politiske arbejde er et af bestyrelsens vigtigste indsatsområder, hvilket det har været igennem hele kredsens levetid. Det kom også til udtryk, da byens borgmester, Simon Aggesen, holdt tale for LEV Frederiksberg i Frederiksberg Hallerne, hvor kredsen for nylig holdt en festlig reception.

- I har råbt op i fire årtier. I har bidt jer fast som en insisterende terrier. I er en uvurderlig sparringspartner og samarbejdspartner. Tusinde tak for jeres store indsats og bidrag.

Det samme budskab kom fra formanden for kommunens handicapråd, Susanne Tarp:

- Det er fantastisk, I er til stede! I bider jer fast i haserne på politikerne. Det er godt at blive bidt i haserne. I er irriterende på den gode måde, og det er til glæde og gavn for os alle. Mange tak til jer.

Billede fra Københavns Rådhusplads ifm. LEVs 50 års jubilæum.

Til venstre: Ejvind til fest i Odd Fellow palæet ifm. LEVs 50 års jubilæum. Til højre: Referatet fra LEV Frederiksberg stiftende generalforsamling i 1979.

FINGRAFTRYK I FREMTIDEN

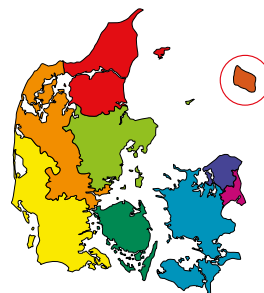
Efter et årelangt engagement i LEV Frederiksberg og med indflydelsesrige poster i både LEVs Hovedbestyrelse og Forretningsudvalg, takker Ejvind Wilms snart af og stiller ikke op igen til LEVs Hovedbestyrelse. Der må friske kræfter til, lyder argumentet, der dog også har undertoner af bekymring for fremtidens lokale kredsarbejde i LEV.

- Det er svært i dag at få de unge forældre engageret og fange deres interesse. Engang havde LEV et langt større korps af frivillige, der støttede op om LEVs målgruppe. Dét solgte vi mærker på Forglemmigej-dagen, der ligger på den sidste fredag i august. Og hvert år havde LEV boder på Børnehjælpsdagen, hvor vi var med til at sælge lodder. Begge

dele gav et tilskud til kredsens arbejde, og var med til at skaffe frivillige og promovere LEV. Den slags gør man jo ikke rigtig mere. Vi skal gøre noget andet i dag for at gøre opmærksom på LEV og gøre vores arbejde for LEVs målgruppe mere synligt. Men jeg har desværre ikke svaret på, hvordan det skal lade sig gøre, siger Ejvind Wilms grinende.

Efter 40 års bestyrelsesarbejde i LEV, har Ejvind Wilms dog ikke tænkt sig at forlade LEV. Det kan han ikke, fortæller han.

- Jeg vil sætte mine fingeraftryk så længe, jeg kan. Jeg vil altid have et engagement i LEV. Man kan sige, at jeg vil være LEV-mand resten af mine dage.

Kontakten

Regionalt opdelt

1000 - 2990

Stjerne Isolering

Hulmursisolering
Teknisk isolering

Autoriseret
ROCKWOOL
indblæsningssfirma

Idrætsvej 68

36 78 92 94

Højsletten

Botilbud for voksne
udviklingshæmmede

Højsletten 41
2730 Herlev
Tlf. 44 52 60 50

Skovgaard VVS

Vandtårnsvej 67 • 2860 Søborg
lars@skovgaardvvs.dk • www.skovgaardvvs.dk
Tlf. 39 67 69 96

3000 - 3670

Bilcentralen ApS

Erstat inden forbylde
Kontakt: Birger Skildsen
1820-4027
1820-4027

Bilcentralen ApS

Bybjerggård 16, Mørdrup • 3060 Espergerde
Tlf. 20 16 01 23 • www.bilcentralen-is.dk

BE
CONSULT

IKKE ALLE ER LIGE GODE TIL TAL.
BE CONSULT KAN HJÆLPE DIG MED
DET HELE.

Æblehaven 9 • 2680 Solrød Strand

Tlf. 40 18 81 87

info@birgereskildsen.dk
www.birgereskildsen.dk

SKANLAB **Retsch**
Solutions in Milling & Sieving

**Prøvetilberedning og
Kornstørrelsesanalyse**

Telf.: +45 4738 1014 Web: www.retsch.com

3700 - 3790

Bo- og dagtilbuddet Røbo

- støtter LEV

Sponsor - fordi vi tager et fælles ansvar

strunge

Strunge Jensen A/S, Rådgivende Ingeniører F.R.I.
www.strunge.dk

www.vinrosen.dk

4000 - 4990

RC & DYSTED

SMED | MASKINER | VÆRKTØJ

Tvindelstrupvej 15 • 4100 Ringsted
Tlf. 57 64 46 64 • Mobil 24 27 50 23
mail@rc-dysted.dk

Gammelgaard EL

Bakkekræget 22
2860 Søborg
Tlf. 31 90 74 76
kontakt@gammelgaard-el.dk
www.gammelgaard-el.dk

Fonden Krogens Bo- og Fritidsgård

Fonden Krogens Bo- og Fritidsgård er beliggende i en skøn idyllisk natur tæt ved skov og udsigt over store marker...

Dejlige gårde med mange dyr, lette maskiner. Børnene har selvbestemmelse omkring dagligdagen, fritid og oplevelser.

Fonden Krogens Bo- og Fritidsgård
Tlf. 4047 8058 • www.fondenkrogensboogfritidsgaard.dk

Korsør Murerforretning ApS

40 11 64 17 • 31 33 59 37

Stå sammen om at trække læsset på Bostedet Fruerlund

Langebjergvej 1
www.fruerlund.info ☎ 57849315 4250 Fuglebjerg

DMK PAVILLONER

DMK Pavilloner er blandt de bedste på markedet til fremstilling af præfabrikeret modulbyggeri / pavilloner

Hjulmagervej 7 • 4300 Holbæk
Mail: dmk@dmk-pavilloner.dk
Telefon: 5944 1047 • Mobil: 4017 1347
www.dmk-pavilloner.dk

Alt i dæk til lastbiler, personbiler, varevogne, trailere, campingvogne, leddragerevogne samt industri- og truck dæk

TR DÆKSERVICE A/S

Bødkervej 5 • 4300 Holbæk
Tlf: 59 43 13 67 • Mobil: 20 49 70 67
info@tr-daekservice.dk • www.tr-daekservice.dk

AUT.Kloakmester
Niels Erland Nielsen

Bygaden 43, Bybjerg • 4305 Orø
Tlf. 21 64 98 56

RICO'S A/S
TV INSPEKTION

Virkelyst 17 • 4420 Regstrup • Tlf: 59 12 10 38
rico@rico-tv.dk • www.rico-tv.dk

Martin's Kloak ApS

Rubbeløkkevej 4 • 4970 Rødbjerg
Tlf. 28 52 93 87

DEN BILLIGSTE ENERGI ER SPARET ENERGI

Nyt hjem søges!

De søneste år har vi næsten kun kørt for erhverv med stor succes.

Isokvik
21 25 06 52
www.isokvik.dk

ROCKWOOL • HVA GARANTI • Energitjeneren

Botex Gardiner Haslev
v/ Michael Ibsen

Jernbanegade 34 • 4690 Haslev
www.botexhaslev.dk
Tlf. 56 31 20 18 **botex**

MARJATTA

Tilbud til mennesker med udviklingsforstyrrelser og udviklingshæmning: Skolehjem, ungdomsuddannelse, vokscentre og værksteder

Strandvejen 15 • 4733 Tappernøje • Tlf. 55 96 51 19
E-mail: marjatta@marjatta.dk • www.marjatta.dk

Træt af kantskæring?
- og se græsset gro ind i bedene...

Vi har et utal af løsninger på et gammelt problem
Besøg vores hjemmeside www.kantdesign.dk

KANT DESIGN

Karlsøj 34, Sølperup • 4733 Tappernøje
Tlf. 6080 7010

5000 - 5985

BJERG IVERSEN
HARDE HVIDEVARER

ODENSEVEJ 115 | 5760 ODENSE S | Tlf. 66131273
www.bjergiversen.dk

- her får du rød!

FAABORG JERN

Energivej 2
DK-5600 Faaborg
www.faaborg-jern.dk

T: +45 62 61 77 77
F: +45 62 61 72 12
E: fty@faaborg-jern.dk

Ejendomsservice
Tomreropgaver
Rensning af fliser og tag
Malerialarbejde
Havearbejde
Flisebelægninger
Opbygning af træterrasser
Rengøring
Vinduespolering m.m.

CT Multiservice - tid til mere

die multierand på sydflyve Casper Rasmussen
Telefon: 22 58 47 42

AALYKKE Markiser ApS

Vi fremstiller og opsætter
MARKISER FOR PRIVATE OG VIRKSOMHEDER
og vi kører i hele Danmark

Spurvevej 1 • 5772 Kvæmdrup
aalykke@hotmail.com
www.aalykkemarkiser.dk
Tlf. 24 26 29 20

FLT
ALARMER ApS

Murer Skovgaard
Alt i murerarbejde

Ørbækvej 832 - 5863 Røfsted
Tlf: 31 20 19 10 • mail@murerskovgaard.dk
www.murerskovgaard.dk

6000 - 6990

Kolding
Metalsliberi ApS

Professionalitet • Perfektionisme • Punktlighed • Profitable priser

Kolding Metalsliberi ApS
Essen 21 • 6000 Kolding
Tlf. 75 53 57 58 • www.koldingmetalsliberi.dk

KOLDING JERNROBSTERIFABRIK

NYBYGNING OG REPARATIONER AF LASTVAGNSKAROSSELER, LIFTE OG KRANER

Møllebakken 20 | Agtrup | 6091 Bjert | Tlf. 75 57 26 00
www.koldingkarosserifabrik.dk

APC BYG
ELEMENTMONTAGE

APC BYG ApS
Puliumvej 3 • 6100 Haderslev • Tlf: 3113 0138
apc@apcbyg.com • www.apcbyg.com

PGN
performance group nordic
TRANSPORT OG SPEDITION
www.pgn.dk

Café Pakhuset
En særlig Café
med god tid til det hele

Hverdag kl. 10 - 18.00
Navigationsgade 5, 8000 Odense, Tlf. 87 80 33 88
www.cafepakhuset.dk

Alexanders Blomster
Hadsund 98 57 22 07
Sødt, Sjovt & Anderledes
Sig det med blomster • www.alexanders-blomster.dk

Dungart Auto

Kirkegade 11
6230 Rødekro
Tlf. 7466 6448
www.dungartauto.dk

 Engkrogen 3 - 9700 Brønderslev
www.nal-maskinfabrik.dk
22 79 88 84

 Revision- & Regnskabskontoret A/S
REGISTRERED E REVISORER

Telefon 74 42 36 53

Østergade 20 • 6400 Sønderborg • Telefax 74 42 37 86
E-mail: rr@revision-regnskabskontoret.dk
GODKENDT ERHVERVSSERVICE-LEVERANDØR

Forråds huset
Kvalitetsfoder til alle dine dyr

Hovvejen 6 - 8850 Bjerringbro
Tlf. 21 47 97 46
www.frh.nu

FODKLINIKKEN
v/ Aut. Klinisk fodplejer
Doris Mosén

 Hus
smilet starter i dine fødder

Grundtvigsvej 2 - 9800 Hjørring - Tlf 6095 6230
Udebehandling

Scan Agentur hjortespringvej 26 • 6430 Nordborg • Tlf. +45 74 67 00 50
mail@scan-agentur.dk • www.scan-agentur.dk

9000 - 9990

Teglvangen 54 Als
9560 Hadsund
Tlf. 98 58 18 58
www.hvem-kan.dk

Den selvejende institution
HVEM • KAN
Voksen-socialt opholdssted

Tømrer & Snedker
Jan Venborg

Ådalen 16, 6600 Vejen
Tlf. 20 27 59 62

8000 8990

 **Ortopædisk Håndskomageri
Åbyhøj ApS**

Efter individuelle mål fremstilles:

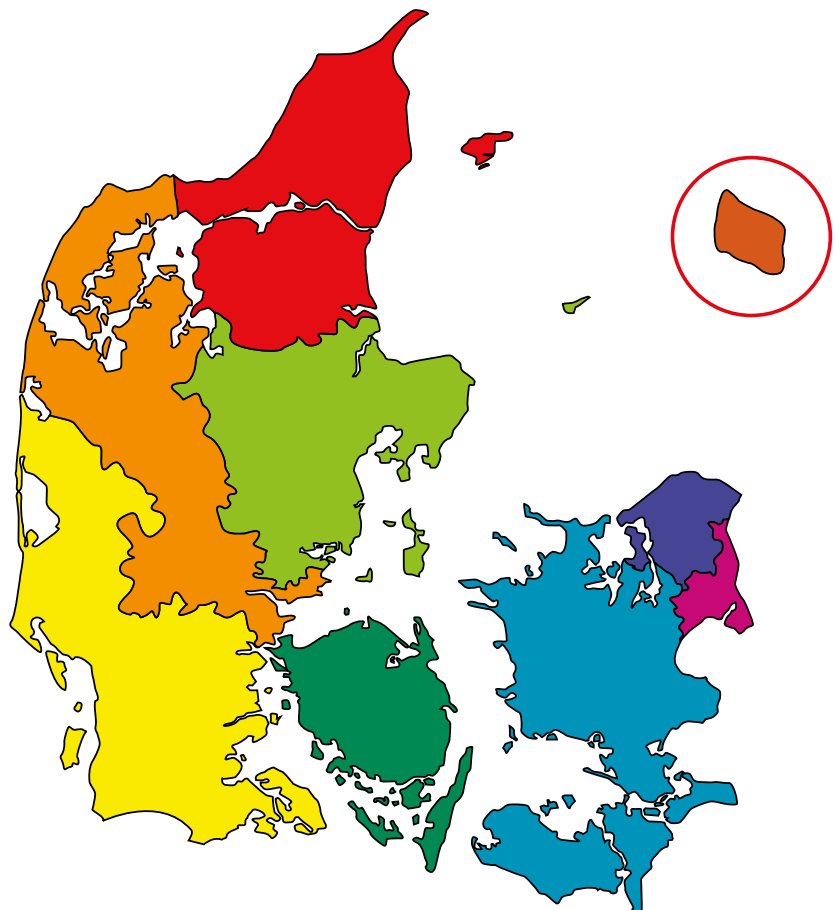
- Ortopædisk fodtøj
- Ortopædisk træ-fodtøj
- Fodindlæg tilpasset Deres fodtøj
- Korrektion af fabriksfodtøj
- Bandager i forbindelse med fodtøj
- Alm. reparationer iøvrigt

 ROBERT HANSEN
Sikkeborgvej 235 • 8230 Åbyhøj
Tlf. 8615 2177

 Fleksible byggeløsninger

Med næsten 200 engagerede medarbejdere løser vi alt i byggeopgaver over hele landet i total-, hoved- eller fagentreprise...

EMR Murer & Entreprenør A/S emr@emr-as.dk • www.emr-as.dk
Tlf. 76 87 08 88 • fax 76 87 08 77 Falkevej 28 • 8766 Nørre-Snede

Et lille sted Betyder.....

Et sted, hvor alle kender alle, hvor vi dyrker fællesskabet, og hvor vi lægger vægt på en venlig og kammeratlig omgangsform.

Et sted med store muligheder betyder.....

At vi har mange udfoldelsesmuligheder, både arbejdsmæssigt og i fritiden. 70 tønder land, mark og skov giver baggrund for landbrug med kødkvæg og heste samt skovbrug – og videreforarbejdning på eget savværk og tømrerværksted.

Men også andre opgaver som gartneri, vedligeholdelse af maskiner, kreativt værksted, køkken og praktisk undervisning er en del af vores tilbud. I fritiden spænder aktiviteterne fra ridning, svømning, fitness, fodbold eller indendørs hygge til spændende studieture.

Nr. Vesterskov er primært.....

Et tilbud til unge, der har brug for at blive stimuleret af alle livets forhold. Målet er, at de unge bliver afklaret omkring sig selv og derigennem bliver i stand til at tage realistiske valg omkring bl.a. erhverv og uddannelse, personlig udvikling, boligforhold og pleje af netværk. Det sker gennem dagtilbud, hvor deltagerne transporteres hertil – eller i bofællesskab med botræning og fritidstilbud. Vi har forskellige boenheder med plads til i alt 16 beboere.

Find os her:

www.nr-vesterskov.dk eller like os på facebook.

NR-VESTERSKOV
ET LILLE STED -
MED STORE MULIGHEDER

Nye brochurer og åbent hus på Idrætsskolen!

Idrætsskolen er et undervisningstilbud til voksne udviklingshæmmede elever, der går på skolen i et skoleår i dagtimerne fra 9.00 til 14.00 hver dag.

Det nye skoleår begynder mandag den 17. august 2020 og slutter fredag den 25. juni 2021. Skolen ligger i dejlige lokaler i Grøndal Multi Center.

Vi har informationsaften **onsdag den 22. januar 2020 kl. 19.00-20.00**, og vi har åbent hus for alle interesserede ansøgere **torsdag den 23. januar 2020 kl. 09.00-14.00**.

Ansøgningsfrist fredag den 21. februar 2020.

IDRÆTSSKOLEN
for udviklingshæmmede

Hvidkildevej 64 • 2400 København NV • Tlf.: 38 88 28 46
info@idrætsskolen.net • www.idrætsskolen.net

Nyt varmtvandsbassin i Slettestrand

Feriecenter
Slettestrand

Tag på ferie eller træningsophold på Feriecenter Slettestrand og prøv vores nye, store varmtvandsbassin!

32 grader varmt vand | handicapvenlig sauna og behandlerrum | handicapvenlige omklædningsrum med heldækkende loftflit og direkte adgang til bassin

slettestrand.dk | mail@slettestrand.dk | +45 98217044

inge og sofie marie
BOFÆLLESSKABER I BEVÆGELSE

Jeg vil blive gammel på Inge og Sofie Marie

Ærtelkildevej 10, 4100 Ringsted | Telefon 5767 0750
ingesofie@mariehjem.dk | mariehjem.dk/ingesofie

KREDS- GENERALFORSAMLINGER I LANDSFORENINGEN LEV 2020

Der skal afholdes kreds-generalforsamlinger minimum hvert andet år - og inden udgangen af februar.

Indkaldelse skal i henhold til vedtægterne for Landsforeningen LEVs kredse ske med meddelelse i LEV Bladet seneste 4 uger før afholdelse

I LEV Bladet nr. 7 blev de først indmeldte kredsgeneralforsamlinger annonceret.

KREDS	TID	STED
Assens/Middelfart/Nordfyn	25. februar kl. 19.00	Beskæftigelsescentret, Pilevej 4, 5560 Årup
Billund	18. februar kl. 17.30	Cafeen (tidligere Cafe Himmelblå) i Grindsted
Bornholm	19. februar kl. 18.00	Hotel Balka Strand
Egedal	4. februar	For præcis tid og sted så kontakt kredsen
Esbjerg/Fanø	25. februar kl. 18.30	Vindrosen, Exnersgade 4, 6700 Esbjerg
Favrskov/Skanderborg	17. februar kl. 19.00	Ellemosevej 28 stuen, 8370 Hadsten
Fredensborg/Hørsholm/ Rudersdal	20. februar kl. 19.00	Rudersdal, Kulturcenter Mariehøj, Øverødvej 246B, 2840 Holte
Frederiksberg	25. februar kl. 19.00	Den Gule Villa på Dirch Passers Allé
Frederikssund	25. februar kl. 19.30	Kærholm, afdeling Kæret, Åbjergvej 28, 3600 Frederikssund
Furesø	2. februar kl. 10.30	Jonstrup Gl. Købmandsgård, Jonstrupvej 282, 3500 Værløse
Fåborg-Midtfyn/Ærø	25. februar	Ringø – præcis tid og sted meldes ud senere
Gentofte	27. februar kl. 19.00	Kildeskovshallen, Adolphsvej 25, 2820 Gentofte
Haderslev	24. februar kl. 19.00	Et Rart Sted at Være, Nordhavnsvej 5, 6100 Haderslev
Helsingør	22. februar kl. 10.00	Café Kadetten, Kronborg
Herlev	26. februar kl. 19.00	Herlev Medborgerhus
Hillerød/Allerød	27. februar kl. 19.00	Center for Beskyttet Beskæftigelse, Slangerupgade 60, Hillerød
Høje-Taastrup	11.. februar kl. 19.00	Medborgerhuset, Taastrup Hovedgade 71, 2630 Taastrup
Kalundborg	4. februar kl. 18.00	Aktivitetscenter Solsikken, Skibbrogade 52, 4400 Kalundborg
Kerteminde	20. februar kl. 19.00	Kulturhus Fjorden, Regnar Langesvej 1, 5300 Kerteminde
København	20. februar kl. 18.00	Uddannelsescenter UIU, Horsebakken 19, 2400 København NV
Lolland	18. februar kl. 19.00	Saxenhus, Juniorsgade 35, 4990 Saksøbing
Nyborg	6. februar kl. 19.00	Café Danehof, Sprotoften 1, Nyborg
Odder	2. marts kl. 19.00	Kirkecenteret Odder
Ringsted	22. januar kl. 19.00	Mødelokalet på Bengerdts Alle 20, 4100 Ringsted
Roskilde/Lejre	6. februar kl. 19.30	Frivilligcenter Roskilde, Jernbanegade 21a, 4000 Roskilde
Skive	25. februar kl. 19.00	Center Møllegården, Møllegade 5, Skive
Svendborg/Langeland	17. februar kl. 19.00	Cafe Tryk, Jernbanegade 12, 5700 Svendborg
Tønder	24. februar kl. 19.00	Tønder Ungdomsskole, Ribelandevej 62, 6270 Tønder
Varde	27. februar kl. 19.00	Frivillighuset, Storegade 25 B, 6800 Varde
Vejen	19. februar kl. 19.00	Værkstedet Kærhøj
Vejle	27. februar kl. 19.00	Foreningernes Hus, Vissingsgade 31, 7100 Vejle
Vendsyssel	27. februar kl. 19.30	Idrætscenter Vrå
Aarhus	26. februar kl. 19.00	Endelige program og sted - se kredsens facebookside
Aalborg/Himmerland	4. februar kl. 19.00	Kulturhus Trekanten, Sebbersundvej 2A, 9220 Aalborg

apotek

Apotekerne i Nordjylland

Brug bolden!

Brug bolden— sid som du går og står. Det er godt for ryg, nakke og lænd.

Bolde give bedre motorik, øget koncentration, større velvære.

Bolde til kontor, skole og træning.

siddebold.dk

Ågade 27
6000 Kolding
Tlf. 75 94 56 14
suk@sukdanmark.dk

Aftenskolen for udviklingshæmmede.

Ring og rekvirer program for sommerhøjskoler, weekendkurser samt for undervisning i Kolding, Fredericia Vejle, Svendborg og Faaborg Midtfn.

Navigatio

Coaching og selvudvikling

Find dit indre lederskab i dit liv

www.hanskastbjerg.dk

FEAS.DK
FINLANDSGADE 14
8200 AARHUS N
Tlf. 70 23 79 65
FEAS
FORSKNINGSFONDENS
EJENDOMSSELSKAB A/S

kahrdesign.com

kahrdesign

v/Poul Erik Kahr
Mannehøj 135
6600 Vejen
Tlf. +45 30 64 50 15
mail@kahrdesign.com

KAHR-EL

v/Poul Erik Kahr
Knudevejen 24
6600 Vejen
Tlf. +45 30 64 50 15
mail@kahrdesign.com

Bosted • STU • Beskæftigelse • Praktik • Egen Bolig

Hele pakken!

Det er hvad vi tilbyder, ganske få meter fra Danmarks sydligste punkt mellem himmel & hav.

Her udvikler de unge deres kompetencer til at mestre eget liv, gennem meningsfuld læring i sociale fællesskaber. Med fokus på fællesskabets forstyrrelser, kost, motion og den indre ro, opnår de unge lyst, vilje og mod til et liv i egen bolig.

Personalet er bla. uddannet i autisme spektrum forstyrrelser og er parat med en målrettet pædagogisk indsats.

Se mere på www.toldhuset.nu

Nyhed 2019/2020
Nu med 5 udslusningsboliger

Toldhuset

For at høre mere og/eller aftale en rundvisning ring til Anne på 50701370. Vi ses i Gedser!

Håndmaledt vaser designet af Hanneboe Hørbæk

Tilføj gennem 4 generationer

Vi er glade for at støtte de lokale arrangementer, med vores annonce

Samtidig vil vi gøre opmærksom på en ting, som mange nok glemmer nemlig *Ens sidste ønske!* Vi ved aldrig hvornår og hvordan vi skal dø, så har du skrevet *dit sidste ønske* ned? Klik ind på vores hjemmeside og download pjecen, hellere i dag, i morgen er det måske for sent!

Korsør Ligkistemagasinet ApS
Tlf. 58 37 03 72 - www.ligkiste.dk
Jens Puggaens Gade 37, 4220

Afaler kan træffes i jeres hjem
www.ligkiste.dk

BostedDanmark

Vi kan alle noget, når vi mødes som nogen.

Egedevej 185 • 4690 Haslev
Telefon: 2674 7191 • info@bostedd danmark.dk
www.bostedd danmark.dk

FANØ TRÆ A/S

Smukke vinduer & døre fra Fanø Træ

Fanø Træ A/S
Sønden Bavnen 18 • 6720 Fanø
75 16 21 82 • info@fanoe-trae.dk
www.fanoe-trae.dk

IMPORTØREN
Algade 23 • 4000 Roskilde • Tlf. 46 35 13 78

BLIKKENSLAGER

Blikarbejde • VVS-arbejde
Ventilation • Smedearbejde
Små serviceopgaver

Allan's BLIK
v/ Allan Christensen
Vildrosevej 6, 3310 Ølsted
Tlf. 24 24 11 87

Alt til renovering

Rockidan
Lundsberg Industrivej 31 • 6200 Aabenraa
Tlf. 74 61 33 66 • www.rockidan.dk
shop.rockidan.dk

EB KLOAK OG ANLÆG

DIN AFLØBSINSTALLATØR

Rødmoosevej 133 • 6052 Viuf
Tlf. 50 58 03 38
www.kloak-anlaeg.dk

Hvis du er i lortet til hagen, så er EB sagen!

Michael's Køreskole
Et kørekort er en tillidssag
Pris fra: (grundpakke lovpligtig)
Kr. 10.995
Tavleundervisning
optimal indlæring
og beståelsesprocent

Michael's Køreskole tilbyder AKTIV teori / køreundervisning af dygtig kørelærer

Mazantigade 24, 6000 Kolding (Midtby)
Tlf.: 22 79 75 97 • michael@michaels-koreskole.dk
www.kolding-koreskole.dk

Kursus for (voksne) søskende og forældre

LEV Esbjerg/Fanø afholder søskende-/forældrekursus i efteråret 2020.

På kurset tages der udgangspunkt i deltagerens egne oplevelser med de særlige forhold, der gør sig gældende i familier med et barn med udviklingshandicap. Hvordan er familiedynamikken og relationerne i familien, hvordan undgår du selv at komme på 'overarbejde', hvilke erfaringer har andre familier m.m.

Sæt allerede nu X i kalenderen 3.-4. oktober 2020 - hold dig orienteret om kurset på facebook siden LEV Esbjerg / Fanø og her i bladet.

Stegt flæsk og historien om de grønlandske børn på Andersvænge

LEV Holbæk inviterer alle medlemmer af kredsen på stegt flæsk og persillesovs onsdag den 26. februar 2020 klokken 18:00 i kantinen på VUC Holbæk, Slotsvolden 5, Holbæk.

Efter spising er der klokken cirka 19.00 generalforsamling med dagsorden ifølge vedtægter.

Efter generalforsamlingen klokken cirka 19,45 er der oplæg ved tidligere landsformand i LEV, Sytter Kristensen: "Historien om dengang Grønlandske børn med udviklingshæmning kom til Danmark".

Ønsker man at deltage i spisningen er tilmelding nødvendig.

Tilmelding inden den 21. februar til Mogens på mail: mogenshansen49@gmail.com eller på tlf. 2149 5389.

Kom til

KONCERT I DALMOSE

lørdag den 1. februar 2020

Her kan du høre:

SUNSHINE BAND FRA SLAGELSE - HGP vinder 2018, **KLUB NÆSTVEDS GUITARBAND** og **LUNE CARLSEN** - spiller Kim Larsen musik

PROGRAM:

10.00-18.00 Hal og cafeteria er åbent
11.00-11.30 DJ Denner underholder
11.30-12.45 Velkomst og Sunshine Band
13.00-14.00 Klub Næstveds Guitarband spiller
14.00-17.00 Lune Carlsen spiller og underholder med Kim Larsen sange

SPISNING:

Det er muligt at tilkøbe hakkebøffer med bløde løg, sovs og kartofler for bare 60 kr. ekstra, dette skal bestilles på ticketmaster.dk sammen med adgangsbilletten.

BILLETTER:

Koster 100 kroner og kan købes på ticketmaster.dk, gebyr 15 kroner. HUSK eventuelt tilkøb af mad for 60 kroner. Billetter kan også købes i Dalmosehallen. Der er også salg af billetter på dagen ved indgangen, men uden tilkøb af mad.

HAR DU SPØRGSMÅL SÅ KONTAKT TORBEN OMØ CHRISTIANSEN PÅ MAIL: TORBEN@CONFIG.DK
 ARRANGEMENTET ER SPONSORERET AF LEV SLAGELSE/SORØ

Nye digte om gamle

Lasse Rydberg har i mange år været en engageret og indsigtfuld aktør på LEVs område – og medlem hos os. Blandt andet med baggrund i mere end 30 år som leder af en skole for elever med udviklingshandicap - og som underviser på universiteter i Danmark og Sverige. Til LEV Bladet har han bidraget med faglige artikler, anmeldelser af bøger om udviklingshandicap - og har budt ind med synspunkter om etik og ligeværd i forhold til dette at leve med et udviklingshandicap.

Nu på sine ældre - gamle - dage, arbejder Lasse Rydberg som aktiv frivillig på ældreområdet. Han skulle 'bare lige' lave et oplæg om alderdommen inden for digtningen; men fandt ikke nogen, eller nok, digte, der til formålet sad lige i øjet. Skrev derfor i sommeren 2019 en stribe selv, som blev til 'Barnevognscafeen' og 27 andre digte.

Hvem har da også papirerne bedre i orden end ham, der altid har beskæftiget med de allermest forskellige menneskers liv og velbefindende? Og nu selv har sat sit aftryk i knap 80 år senest gennem disse digtes fine, skarpe, ærlige og overraskende iagttagelser.

Lasse Rydberg: 'BARNEVOGNSCAFEEN - og andre digte om alderdom', 72 sider, november 2019. Eget forlag, i kommission på Forlaget Underskoven. Fås hos alle boghandlere; vejledende pris kr. 149,95.

L.E.

Forklædt som alderdom

at være gammel
er helt ok
det har jeg været siden jeg
var ung
han er gammel
virkelig gammel
hørte jeg nogle
yngre piger
sige om mig
jeg var 22

alderdom
har altid ligget
ude i østen for vesten
som dødens
klædebon
forklædt
som mine
forfædre
dem på
fotografierne
gulnede sorte

(Barnevognscafeen 2019, s. 8)

UNICO VINDER AF HGP 2019

Bandet Unico fra Assens blev årets vindere af Melodi Grand Prix for mennesker med handicap. 600 publikummer i Spar Nord Arena i Slagelse deltog i det store arrangement.

Unicos medlemmer havde selv skrevet vindersangen "Her i Unico". Bandet, der har eksisteret i ti år, består af Katrine (vokal), Maja (trommer), Kirsten (rytme/kor), Bo (guitar), Morten (bas), Jens Christian (saxofon), Dorte (keyboard), Hanne (rytme/kor) og Dan (roadie/lydmand).

Unico har, udover den fornemme titel og en check på 5.000 kroner, vundet retten til at være vært for Handicap Grand Prix 2020. Men det kræver, at Assens Kommune er med på ideen, siger en af bandets initiativtagere, handicap-hjælper Hanne Johansen til Fyens Stiftstidende. (Foto: Kim Brandt, Sjællandske Medier)

Martin har langt om længe fået sin fulde stemmeret

Så lykkedes det endelig for Martin Rosenlind at få sin stemmeret til folketingsvalg. Martin er under det såkaldte § 6-værgemål, og som de cirka 2.000 andre under det værgemål var han 'umyndiggjort' og dermed også frataget sin stemmeret til folketingsvalg.

Et langt forløb med flere lovændringer, en sag ved Højesteret og en masse presseopmærksomhed førte i 2018 til, at Folketinget gjorde op med den

diskrimination, der forhindrede Martin og andre med samme værgemål i at deltage i demokratiet i forbindelse med folketingsvalg. Det krævede bare, at de berørte bad om at få deres stemmeret af Familieretshuset (tidl. Statsforvaltningen). Troede man. For Martin fik nemlig afslag lige inden folketingsvalget i juni.

Noget af en nedtur. Men Martin gav ikke op. Han klagede over afgørelsen, og nu har han så langt om længe fået sin fulde stemmeret. Det at kunne stemme betyder rigtig meget for Martin. Som han tidligere har sagt til TV 2 Lorry: "Hvis man ikke stemmer, så er man ligeglad, og jeg er ikke ligeglad... Jeg vil gerne være med til at bestemme, hvem der bliver statsminister, og hvem der sidder på statskassen i Danmark. Det er vigtigt for mig. Jeg vil gerne have indflydelse."

Foto: Martin Rosenlind

Tilmelding af brugerbands til Sølund Musik-Festival

Planlægningen af næste års Sølund Musik-Festival er i fuld gang. Her er et par vigtige datoer i forhold til tilmelding af brugerbands:

4. nov. 2019:

Billetsalget starter. Yderligere info: www.solundfestivalen.dk/billet/

24. jan. 2020:

Sidste frist for tilmelding af BRUGERBANDS til både Store Scene og Nilles Telt.

15. marts 2020:

Brugerbands, der har vundet lodtrækningen til at spille i 2020, kan finde deres navn i programmet på www.solundfestivalen.dk.

Festivalen finder sted fra 9.-11. juni 2020.

Mere info & tilmelding:

<http://www.solundfestivalen.dk/backstage/brugerbands/>

Kontaktperson:

Charlotte Ankerstjerne, charlotte.ankerstjerne1@gmail.com

SØLUND
MUSIK-FESTIVAL

Kommunekredse

LANDSFORENINGEN LEV

– udvikling for udviklingshæmmede

LANDSKONTOR:

Blekinge Boulevard 2, 2630 Taastrup
Telefon: 3635 9696
E-mail: lev@lev.dk
Web: www.lev.dk

KONTOR- OG TELEFONTID:

Mandag til torsdag:
9.00-12.00 og 13.00-15.00
Fredag: 9.00-13.00
Bankkonti i AL-Bank:
5332 0245153 (gaver og bidrag)
5323 0382733 (kontingenter m.v.)

LANDSFORMAND:

Anni Sørensen
Tlf. 2628 3083
e-mail: as@lev.dk

LEV BLADET:

Nr. 8/68. årgang 2019
ISSN: 1903-7937

PROTEKTOR:

Hendes Majestæt Dronningen

MEDLEM AF:

Inclusion International
NSR – Nordisk Samarbejdsråd

ANSVARSHAVENDE REDAKTØR:

Anni Sørensen

REDAKTION:

Anni Sørensen, Arne Ditlevsen,
Emma Borello, Hans Andersen,
Lars Ege, Thomas Gruber,
Thomas Holberg og Clavs Sylvest

FORSIDEILLUSTRATION:

Synergi Reklamebureau Webureau

STOF TIL BLADET SENDES TIL:

Blekinge Boulevard 2, 2630 Taastrup
Telefon: 3635 9696
Telefax: 3635 9697
E-mail: redaktion@lev.dk
Indsendte bidrag afspejler ikke
nødvendigvis LEVs holdninger.

DEADLINE:

LEV 1 2020 udkommer medio februar.
Deadline er den 15. januar.

ANNONCEKSPEDITION:

FL Reklame
Damgårdsvej 46, Gram
8660 Skanderborg
Tel. 8793 3786
Email: fl@flreklame.dk

OPLAG: 8.000 stk.

LAYOUT OG TRYK:

Synergi Reklamebureau Webureau

LEVS RÅDGIVNINGSTJENESTE:

Mandag, tirsdag, onsdag: 10.00-12.00.
Ring på tlf. 8038 0888.
LEV betaler samtalen.
E-mail: raadgivning@lev.dk

MANGLENDE LEVERING AF BLAD:

Hvis du ikke har modtaget
LEV Bladet så send en mail til
redaktion@lev.dk. Så vil vi sørge for,
at bladet bliver eftersendt til dig.

Assens/Middelfart/Nordfyn

Ingrid Rasmussen
Tlf. 2321 8754
e-mail: ingrid-rasmussen@outlook.com

Billund

Mette Andersen
Tlf. 2870 3091
e-mail: flintemarken@gmail.com

Bornholm

Henrik Stilling
Tlf. 2617 0829
e-mail: henrik.stilling@levbornholm.dk

Djursland

Heidi Vølcker
Tlf. 8752 9130
e-mail: heidi@djfh.dk

Dragør/Tårnby

Tina Greve
Tlf. 6071 4705
e-mail: tina-greve@hotmail.com

Egedal

Birgitte Wachter (kontaktperson)
e-mail: egedal@kreds.lev.dk

Esbjerg/Fanø

Dorte Højriis Thomsen
Tlf. 5230 8771
e-mail: levesbjergfano@gmail.com

Favrskov/Skanderborg

Lone Thykær
Tlf. 8691 1070
e-mail: thykeer@webspee.dk

Faxe/Vordingborg/Stevns

Winnie Lindner Pedersen
Tlf. 2945 8313
e-mail: winnie_lindner@mail.tele.dk

Fredensborg/Hørsholm/Rudersdal

Flemming Sundt
Tlf. 2572 1707
e-mail: flemmingsundt@gmail.com

Frederiksberg

Kirsten Bartroff
Tlf. 3146 9287
e-mail: kirsten.bartroff@kreds.lev.dk

Frederikssund

Anita Stockholm
Tlf. 2112 4004
e-mail: anita@mertzit.dk

Furesø

Sine Holm
Tlf. 4498 4454
e-mail: sine.holm@biomerieux.com

Fåborg-Midtfyn/Ærø

Ulla Stick
Tlf. 6268 1987
e-mail: ulla.stick.kredslev@mail.dk

Gentofte

Jens Christian Pedersen
Tlf. 3968 2056
e-mail: jcpedersen@gmail.com

Gladsaxe

Alice Rasmussen (kontaktperson)
Tlf. 3969 5852
e-mail: alice.rasmus@webspeed.dk

Greve

Allan Jørgensen
Tlf. 4390 8963
e-mail: allan_joergensen@mail.dk

Haderslev

Solvej Laugesen
Tlf. 7484 1665
e-mail: solvej1954@gmail.com

Hedensted/Horsens

Karen Nygaard
Tlf. 2134 2570
e-mail: karen@bkvejle.dk

Helsingør

Jacob Svendsen
Tlf. 2021 4162
e-mail: jacob.svendsen@pol.dk

Herlev

Malene Hyldekrog
Tlf. 2467 3179
e-mail: malene@hyldekrog.dk

Hillerød/Allerød

Frank Ulmer Jørgensen
Tlf.: 3012 8889
e-mail: frank@ulmer.dk

Holbæk

Mogens Hansen
Tlf. 2149 5389
e-mail: mogenshansen49@gmail.com

Høje Taastrup

Erik Petersen
Tlf. 2211 3430
e-mail: svane1@post11.tele.dk

Kalundborg

Søren Hansen
Tlf. 5950 7416
e-mail: sdh@dbmail.dk

Kerteminde

Jens-Arne Hansen
Tlf. 2044 5318
e-mail: jens.hansen@3f.dk

Kolding

Inge Stausholm
Tlf. 3083 8162
e-mail: inge@istausholm.dk

København

Steen Stavngaard
Tlf. 3066 6596
e-mail: steen.stavngaard@gmail.com

Køge

Claus Nielsen
Tlf. 5628 3428
e-mail: claus.e.nielsen@gmail.com

Lolland-Falster

Conny Krogh
Tlf.: 2162 8191
e-mail: conny@kroghvinrejsler.dk

Morsø

Villy Lauridsen
Tlf. 4033 5961
e-mail: lauridsen.1@mail.dk

Nyborg

Ole Skovsboell
Tlf. 4029 6097
e-mail: skovsboell@hotmail.com

Odder/Samsø

Tom Møller Jensen
Tlf. 3020 9133
e-mail: tom.m.jensen@gmail.com

Odense

Jon Boje Jensen
Tlf. 6166 5496
e-mail: jonbojensen@gmail.com

Odsherred

Dorthe Pedersen
Tlf. 2120 8284
e-mail: dorthepedersen2@hotmail.com

Randers

Vitus Jordan
Tlf. 2448 4180
e-mail: vitusjordan@gmail.com

Ringsted

Karl Østergaard Hansen
Tlf. 6150 1840
e-mail: lev.ringsted@gmail.com

Roskilde/Lejre

Bruno Sander Nielsen
Tlf. 4632 5432
e-mail: bsn@biogas.dk

Rødovre

Tom Olsen
Tlf. 2021 3651
e-mail: tom-riechmann@post.tele.dk

Silkeborg

Peter Sørensen
e-mail: ps@pcworks.dk

Skive

Inge-Lise Pedersen
Tlf. 2466 5917 / 2033 7751
e-mail: fthoft@webspeed.dk

Slagelse/Sorø

Gitte Larsen
Tlf. 2853 1309
e-mail: gla@attheweb.dk

Solrød

Vakant

Svendborg/Langeland

Frank E. Jensen
Tlf. 6222 1490
e-mail: edelberg@stofanet.dk

Sønderborg

Finn Schmidt (kontaktperson)
Tlf. 2532 0805
e-mail: fluefinn43@gmail.com

Tønder

Jens Ellekjær
Tlf. 7472 4094
e-mail: je@kreds.lev.dk

Varde

Ole Lennart
Tlf. 2170 0359
e-mail: familien-lennart@mail.dk

Vejen

Karin Runge Hansen
Tlf. 2328 2662
E-mail: karin.runge@outlook.dk

Vejle

Vibeke Denert
e-mail: vdenert@gmail.com

Vendsyssel

Fridolin Laager
Tlf. 6146 8087
e-mail: laagerf@gmail.com

Vestegnen

Niels Tobiasen
Tlf. 2420 1624
email: lev.vestegnen@kreds.lev.dk

Vestjylland

Poul-Erik Jensen
Tlf. 2873 8405
e-mail: pej@lev-vestjylland.dk

Viborg

Susanne B. Andersen
Tlf. 2822 0596
e-mail: susannebandersen5@gmail.com

Aabenraa

Calle Bork Thams
e-mail: callethams@gmail.com

Aalborg/Himmerland

Anders Hind
e-mail: hindanders@gmail.com

Aarhus

Anne Kjeld Pedersen
Tlf. 2546 2978
e-mail: anne.kjeld.pedersen@gmail.com

Angelmanforeningen i Danmark

Lene S. Kongpetsak
Tlf. 5380 0284
e-mail: formand@angelmanforening.dk
www.angelman.dk

Danske Døvblindfødtes Forening

Vibeke Faurholt
Tlf. 9885 4332
e-mail: faurholt@mail.tele.dk
www.ddbf.info

Dansk Forening for

Tuberøs Sclerose

Liselotte W. Andersen
Tlf. 8627 7714
e-mail: brandersen@webspeed.dk
www.tsdanmark.dk

Den danske CDG-forening

Pia Seitzberg
Tlf. 4634 1546
e-mail: johnnymadsen@email.dk
www.cdg.dk

Handicappede børn og unge uden diagnose

Anja Grevinge
Tlf. 6178 0508
e-mail: formand@hbud.dk
www.hbud.dk

Landsforeningen for Rubinstein-Taybi Syndrom

Karin Kirkedal Hansen
Tlf. 7569 5559
e-mail: rts.danmark@gmail.com
www.rubinstein-taybisyndrom.dk

UniqueDanmark

Brian Schack
e-mail: formand@uniquedanmark.dk
www.uniquedanmark.dk

Kristelig Handicapforening

Thomas Bjerg Mikkelsen
Tlf. 8741 0138
e-mail: formand@k-h.dk
www.k-h.dk

Smith-Magenis Syndrom Forening

Charlotte Munk
Tlf. 2072 0817
e-mail: skovager9@gmail.com
www.smith-magenis.dk

Landsforeningen Downs Syndrom

Grete Fält-Hansen
Tlf. 6013 0724
e-mail: gretefalt@downssyndrom.dk
www.downssyndrom.dk

Landsforeningen for Fragilt X syndrom

Eva Bryld
Tlf. 2349 0317
e-mail: formand@fragiltx.dk
www.fragiltx.dk

Dansk Forening for Williams Syndrom

e-mail: formand@williamssyndrom.dk
www.williamssyndrom.dk

Landsforeningen for Prader-Willi Syndrom

Jytte Helgogaard
Tlf. 2167 1299
e-mail: jyttehelgogaard@tdcadsl.dk
www.prader-willi.dk

Landsforeningen for Sotos Syndrom

Jesper Overgaard Andersen
Tlf. 2029 2176
e-mail: sotos@outlook.dk
www.sotosyndrom.dk

Landsforeningen Rett Syndrom

Louise Lund
E-mail: louise@rett.dk

ULF – Udviklingshæmmedes Landsforbund

Lars Gjermandsen
Tlf. 7572 4688
Mobilnr. 2517 0088
e-mail: ulf@ulf.dk
www.ulf.dk

Copyright:

LEV må gerne kopieres og på anden måde anvendes, hvis kilden tydeligt angives.

Et eksemplar af den pågældende publikation bedes tilsendt LEVs redaktion. ISSN 1903-7937

ATLAS® Sikkerhedssko A/S
Saxovej 4 • 6000 Kolding • Telefon 74 53 45 13
info@atlassko.dk • www.atlassko.dk

Socialpædagogisk Center Næstved **NÆSTVED**
KOMMUNE

"Socialpædagogisk Center Næstved er kommunens botilbud til mennesker med funktionshæmning"

Socialpædagogisk Center | Ved Åsen 1, 4700 Næstved
Telefon 5588 2300 | www.socialpædagogiskcenter.dk

Socialpsykiatrisk botilbud
Algade 30, Ramme • 7620 LEMVIG
www.botilbudet-anker.dk

God Jul og Godt Nytår til alle

Sædding Revision ApS

Snedkervej 17 • 6710 Esbjerg V
Telefon 7515 2222 • Telefax 7611 7744
post@saedding-revision.dk • www.saedding-revision.dk

Nikolaj Søgaard Jensen
Indehaver, Ejendomsmægler, MDE

Mob 28142171
Mail nije@edc.dk

EDC Kjellerup
Ejendomsmægler & MDE
Torvet 1 · Kjellerup
Tlf 86882822 · edc.dk

VESTSJÆLLANDS
TANDLÆGECENTER

Tryghed med dine tænder i tide

Slotsgade 18 • 4200 Slagelse • www.vtand.dk
Tlf. 58 52 46 34

TERAPIHUSET FYN
Neurofeedback & terapi

Terapihuset Fyn
Christianslundsvej 50
5800 Nyborg
Telefon 42 63 06 77
mail@terapihusetfyn.dk
www.terapihusetfyn.dk

Martlev
STRUCTURAL DESIGN

Valsømaglevej 7, Ortved • 4100 Ringsted
info@martlev.dk • www.martlev.dk • Tlf: +45 40 14 47 45

KIK

Hjælpe midler til Blinde og Svagtseende
samt andre Handicapområder

Blekinge Boulevard 2 • 2630 Høje Tåstrup
Tlf.: 36 46 19 60 • salg@butikkekik.dk • www.butikkik.dk

Studievej 5 • 9400 Nørresundby
Tlf. 99 82 52 52 • www.vuk-aalborg.dk

BOSTEDET
KÆRBYGÅRD
Respekt!

Plantagevej 5 A . 3700 Rønne
Tlf. 56 93 13 12
www.kaerbygaard.dk

Dansk
Revision

www.danskrevision.dk

Tronholmen 5, Postboks 199 8960 Randers SO Telefon 89 12 50 00
Vesselbjergvej 3 8370 Hadsten Telefon 86 98 34 55
Aalborgvej 51 9560 Hadsund Telefon 98 57 39 44

Bjæverskov & Ørslev VVS

Græsmarkvej 22 B
4632 Bjæverskov Køge
Tlf. 56 87 17 73
bjaverskov.vvs@mail.tele.dk
www.bjaeverskovvvs.dk

SHE
Store-Hedebygd Entrepriise A/S

Kildeager 1
2680 Solrød Strand
CVR: 63715018
☎ 56140931

Tømrer/Snedker | Storentrepriiser | Hovedentrepriiser

FØR

EFTER

Du er altid velkommen
til at få en pris inden
opgaven påbegyndes.

Ring og få et tilbud
22 45 33 98

Find os på

HN Hus & Have - Vindumvej 110 - 8850 Bjerringbro
hnhusoghave@gmail.com - www.hn-husoghave.dk

STU i Kolding er fyldt med muligheder

Uddannelsen har tre linjer med hver sit fokus:

- Medier, IT & Teknik
- Værksted, Viden & Samfund
- Praktisk hånddelag, Idræt & Natur

De fleste er også i praktikforløb på virksomheder, og vi har
et tæt samarbejde med bl.a. jobcentret, så alle
kommer bedst muligt videre efter STU'en.

STU'en er en del af CSV Kolding, Tlf.: 79 79 29 99, mail: csv@kolding.dk, web: www.csv.dk

JEG ER UNG OG HAR
UDVIKLINGSHÆMNING - KAN
DET OVERHOVEDET LADE SIG
GØRE, AT JEG FÅR
EN FORSIKRING?

JEG BOR I ET
BOFÆLLESSKAB, ER DET
SÅ MULIGT AT FÅ EN
FORSIKRING, DER IKKE KOSTER
FOR MEGET?

JEG HAR ET HANDICAP,
SÅ DERFOR ER DER INGEN
FORSIKRINGSSELSKABER, DER
VIL FORSIKRE MIG.

NÅR MAN ER
UDVIKLINGSHANDICAPPET,
SÅ HJÆLPER KOMMUNEN DA
MED EN FORSIKRING,
GØR DEN IKKE?

HVAD KAN DER SKE I
MIT LIV, SOM GØR, AT DET
ER NØDVENDIGT, AT JEG
FÅR EN FORSIKRING?

Forsikring

- er det overhovedet noget for mig?

Er dette tanker, du kan nikke
genkendende til?

Så kunne HANDI Forsikrings-
service være en god mulighed
for at få svar på dine spørgs-
mål om forsikring.

Vi tilbyder forskellige
forsikringsmuligheder til
mennesker med udviklings-
hæmning og andre handicap.

Ring til os og hør nærmere.

CODAN **HANDI**
Forsikringservice

HANDI Forsikringservice
Tlf. 3635 9640

Mandag - torsdag
kl. 9-12 og kl. 13-15
Fredag kl. 9-13

Email: handi@lev.dk
handiforsikringservice.dk